

NAŠA LUČ

M E S E Č N I K Z A S L O V E N C E P O S V E T U

APRIL 2024

letnik 73, številka 4

4

POGOVOR Z VERONIKO HUDOBIVNIK
Neusahljivo veselje z glasbo – 2. del

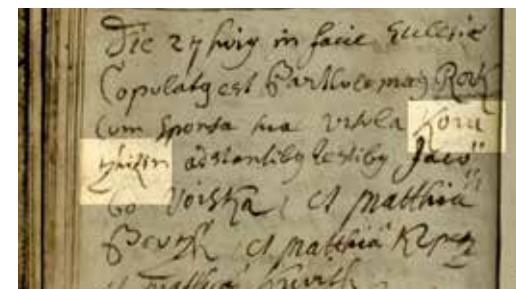
7

VIŠARSKI DNEVI MLADIH
Slovenščine se ni težko naučiti

13

ZNAČILNI SLOVENSKI PRIIMKI
Sin Kovača ali kovača je postal Kovačič

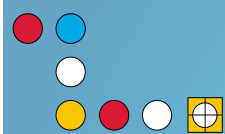
Slovenska zemljepisna imena v zamejstvu

KOMPLET TREH TEMATSKIH KART

V vseh boljše
založenih knjigarnah

Cena: 9,90 eur

Slovensko zamejstvo

V 4 DRUŽABNIH IGRAH

*Koliko poznate Slovenijo in njeno zamejstvo?
Bi ju radi spoznavali na zabaven način?*

Rafaelova družba je skupaj z založbo Družina izdala **komplet družabnih iger** z imenom Slovensko zamejstvo in Slovenija v 4 družabnih igrah, ki na prijazen in zabaven način omogočajo **spoznavanje temeljnih pojmov, zgodovine, zamejskih narečij in krajev**.

IN SLOVENIJA

Podpis memorandum za vrnitev narodnega doma v Trstu

2021

DRŽAVA
SLOVENIJA
OZEMLJE
MEJA
OSAMOSVOJITEV
USTAVA

Ugani, KJE

- Postojna
- Krka
- Slovenske gorice
- Raba
- Predel
- Varaždin

2-8 igralcev
12+ let
≈ 30 min

Ugani
KAJ, KJE, KAKO, KDAJ

39,90 eur
narocila@druzina.si
01 360 28 28

NAŠA LUČ

Glasilno Zveze slovenskih izseljenskih duhovnikov, diakonov in pastoralnih sodelavcev v Evropi za verska, kulturna in narodna vprašanja

Izdajatelj: Zveza slovenskih izseljenskih duhovnikov in Rafaelova družba • Založnik: Družina, SI-Ljubljana, p. p. 95 • Glavni urednik: Izidor Pečovnik, München, Nemčija • Odgovorni urednik: Lenart Rihar, Ljubljana • Uredništvo: Rafaelova družba, Naša luč, Poljanska c. 2, SI-1000 Ljubljana, tel.: 01/438 30 50, e-naslova: rafaelova.druzba@siol.net in lpecovnik@ebmuc.de • Uprava: Krekov trg 1, SI-1000 Ljubljana, tel. 01/360 28 28 • Jezikovni pregled: Vida Frelih • Revijo podpira vladni Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu.

CENA IZVODA: 3,60 EUR • CELOLETNA NAROČNINA ZA SLOVENIJO: 39,60 EUR • CELOLETNA NAROČNINA S POŠTNINO (pošiljanje iz Slovenije): Evropska zveza 69,30 EUR (77,00 EUR letalsko) • Švica 66,00 CHF • Velika Britanija 59,40 GBP (letalsko 66,00 GBP) • Švedska 790 SEK • Avstralija 114,40 AUD (letalsko 126,50 AUD) • Kanada 102,30 CAD (letalsko 114,40) • ZDA 74,80 USD (letalsko 83,60 USD). V ceno je všteti 5 % davek na dodano vrednost in ustrezna poština, ki velja za pošiljanje z navadno redno pošto. • CELOLETNA NAROČNINA S POŠTNINO za letalsko pošiljanje je 77,00 EUR • PLAČILO NAROČNINE na transakcijski račun pri NLB d. d.: 02014-0015204714, DRUŽINA, d. o. o., s pripisom za Našo luč, IBAN SI56 0201 4001 5204 714, SWIFT LJBASI2X

Oblikovna zasnova: Klemen Kunaver • Grafična priprava: Družina d. o. o. • Jožefce, foto: Lenart Rihar • Tisk: tiskano v Sloveniji.

Rafaelova družba, Naša luč, Poljanska 2, SI-1000 Ljubljana, tel.: (+386) 1 438 30 50, e-naslov: rafaelova.druzba@siol.net
www.rafaelova-druzba.rkc.si • Poslovni račun pri NLB d. d.: 02014-0253581535, voditelj: Lenart Rihar

Zveza slovenskih izseljenskih duhovnikov, diakonov in pastoralnih sodelavcev v Evropi

Landsberger Str. 39, 80339 München T *49 (0)89 221 941, M (*49) 175 2462 425, F 089 219 379 016 predsednik: Izidor Pečovnik

POGOVOR Z VERONIKO HUODOBIVNIK	4

Neusahljivo veselje z glasbo – 2. del	
VIŠARSKI DNEVI MLADIH	7

Slovenščine se ni težko naučiti	
RAFAELOVA DRUŽBA	8

Svete Višarje	
SLOVENIJA, NAŠ SKUPNI DOM	
Premisleki, Novice	9
Gre lahko še na slabše?	10

JEZIKOVNI KOTIČEK	11

Veterinar	
FOTOTEKA RAFAELOVE DRUŽBE	12

Blagoslovitev cerkve Marije Pomagaj	
ZNAČILNI SLOVENSKI PRIIMKI	13

Sin Kovača ali kovača je postal Kovačič	
ZAKLADI SLOVENSKE UMETNOSTI	14

Prehajanja	
ŽUPNIJE	15

ZGODBA	22

KRIŽANKA / MALO ZA ŠALO	24

Ne bojte se!

To je Jezusova popotnica učencem na poteh vere vanj. Vero je zbudilo bivanje z njim. Jezus jih povabi k sebi in pričuje z življenjem in razlago o Božjem kraljestvu, ki je tu. Sprva imajo svojo podobo tega, a počasi sprejemajo Jezusovo. Zagotavlja jim, da niso nikjer sami, posebej pa ne pri oznanjevanju in hoji za njim. Tudi oni bodo deležni tega, česar je bil deležen sam: izdan, obsojen, mučen, križan in obujen. Vstal je in živi. Učencu se ne bo godilo drugače kot učitelju, takrat, ko grede razmere za nohte in takrat, ko se razodene slava te poti. Tudi če gre za življenje in smrt, ni panike. Jezus pomaga razlikovati, kaj je časno in kaj večno. Bog ceni zvestobo in Jezus jim zagotovi svojo: »Jaz sem z vami vse dni do konca sveta!«

Kristjan ve, kaj je izbral, kam gre in kaj je dosegljiv cilj z Jezusom. Večno življenje je Božje kraljestvo v nebesih. Predokus tega so naši dnevi v moči in preizkušnji vere vanj. Na ta svet je Božji Sin postavil križ, znamenje odrešenja za vsakogar, ki je krščen in veruje.

Kaj bi želeli več? Treba je izoblikovati svojo vero do te mere, da ostanemo zvesti Bogu ne glede na vse drugo. Potem ni več dvomov, bojzani in strahu. V nas se naseli mir, ki ga svet ne more ne dati ne vzeti. To je Božje kraljestvo na zemlji, neminljivost, postavljena v naš minljivi svet. V negotovosti in preizkušnjah vsakdanjih dogodkov, ki nas ne puščajo brez stisk in skrbi, je skala, na kateri stojimo, vstali Kristus.

Vera se preizkuša v osebnem življenju, se vžiga na lastno kožo. Tetoviranje, ki ni modna muha skrivnostnih likov na telesu, ampak je znamenje, vžgano v dno srca in duha človeka, ki hoče živeti, kakor je živel Jezus Kristus. Posnemajte mene, ker jaz posnemam Kristusa, je rotil apostol Pavel prve kristjane. Prepričan je, da ima Jezus prav. On govori resnico.

Takrat postane velika noč praznik vseh praznikov. Klic veselja, ki ga ne ustavi noben zvočni zid. Dan pripoveduje dnevu, noč pripoveduje noči. Njen glas je neslišen, pa se ta govornica razlega po vsem svetu. To je dan, ki ga je naredil Gospod, veselimo se ga in se radujmo.

Dragi bralci, želimo vam srce, polno blagodejnega miru, ki ga prinaša Gospod Jezus s svojim vstajenjem. Danes se nam dogaja kot tisto jutro na tretji dan po strašni smrti, ko so žene naletele na odprt in prazen grob in so apostoli preverjali dejstva. Ne dolgo za tem so videli, slišali in se dotikali vstalega Gospoda. V tistem trenutku so pozabili na vse mučne ure, dneve in noči, ki so jih pretrpeli s svojim Učenikom ob njegovi obsodbi in poti v smrt. V trenutku je zbledel strah prečutih noči, ko je vladala tema smrti in groba. Vse to je presvetlila luč nove resnice: Resnično je vstal in živi. Njegov obet, da nas vodi v novo življenje, je postal temelj, trden ko skala. Resnico o odrešenju je postavil med nas Maziljenec Božji, Kristus Jezus.

Zapoj veselo, o kristjan. Aleluja.

Božje delo je za vse čase. Velika noč je izbira za življenje. Lažnih prerokov ni manjkalo nikoli in tudi danes ne. Sejejo meglo in širijo zmedo. Za človeka pa ni dobro, če jim nasede in zapusti hišo na skali in išče udobje v vili na pesku.

Janez Pucelj

ZVEZA SLOVENSkih IZSELJSKIH DUHOVNIKOV, DIAKONOV IN PASTORALNIH SODELAVCEV V EVROPI

ANGLIJA

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA LONDON
62, Offley Road, LONDON SW9 0LS
T/F (*44) 020. 7735 6655
M +44 736 53 53 900
http://www.skm-london.org.uk
e-naslov: info@skm-london.org.uk

AVSTRILA

SLOVENSKI PASTORALNI CENTER DUNAJ
Einsiedlergasse 9-11, 1050 WIEN
M (*43) (0)660-657-94-33
duhovnik: Matija Tratnjek
e-naslov: info@spc-dunaj.net
www.spc-dunaj.net

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA GRADEC
Mariahilferplatz 3, 8020 GRAZ
T (*43) 0316. 7131 6924
župnik: p. mag. Jože Lampret OFMConv

PREDARLSKO

oskrbuje: mag. David Taljat (glej Švica)

SLOVENSKA KAT. MISIJA ŠPITAL
Drau Marienkapelle, Villacherstr., SPITAL
župnik: mag. Jože Andolšek
Št. Primož 65, 9123 Št. Primož
T (*43) 042. 3927 19

BELGIJA, NIZOZEMSKA IN LUKSEMBURG

SLOVENSKI PASTORALNI CENTER BRUSELJ
Av. de la Couronne 206
1050 Bruxelles / Ixelles
T (+32) 02. 64 77 106
M (*32) 0489. 783 532
župnik: dr. Zvone Štrubelj
e-naslov: zvones@gmx.de

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA EISDEN

Guill. Lambertlaan 36, BE 3630 EISDEN
T/F (*32) 089. 7622 01
župnik: Gregor Semrl
e-naslov: semrl.gregor@gmail.com

FRANCIJA

DELEGATURA – AUMONERIE NATIONALE DES SLOVÈNES DE FRANCE
Moulin de Thicourt, 57380 THICOURT
Tel – Fax (*33) 03. 8701 0701
e-naslov: kaminjoseph@aol.com

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA PARIZ
Slovenske maše so v cerkvi sv. Filipa in Jakoba v Chatillonu
župnik: dr. Zvone Štrubelj (glej SPC Bruselj)
diakon Ciril Valant: 32, rue de la Guilloire,
78720 La Celle les Bordes. Tel: 01 34 85 26 66
e-naslov: valant.ciril@wanadoo.fr

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA MERLEBACH
14, r. du 5 Decembre, 57800 MERLEBACH
T (*33) 03. 8781 4782,
T mljn (*33) 03. 8701 0701
župnik in delegat: Jože Kamin,
e-naslov: kaminjoseph@aol.com

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA NICA

Vse informacije pri delegatu J. Kaminu (glej zgoraj)

HRVAŠKA

SLOVENSKA KATOLIŠKA SKUPNOST ZAGREB
oskrbovana iz Slovenije. Informacije:
dekan Anton Trpin, T (*386) 07 338 00 15
Trubarjeva 1, 8310 Šentjernej
e-naslov: zupnija.sentjernejr@rc.kc.si

ITALIJA

SLOVENSKA KATOLIŠKA SKUPNOST RIM
Via Appia Nuova 884, 00178 ROMA
T (*39) 06.7184 744, F 06. 712 99 910

SLOVENSKA KATOLIŠKA SKUPNOST MILANO

cerkev Corpus Domini, ul. Canova 4
informacije: Karel Bolčina, M (*39) 338 195 8889
e-naslov: donkarel@tiscali.it

NEMČIJA

KOORDINACIJA DUŠNEGA PASTIRSTVA SLOVENCEV PO SVETU
Dori Pečovnik
govorec za Slovence pri NŠK
Landsberger Str. 39, 80339 München
M *49 (0)175 2462 425
e-naslov: dori.pecovnik.berlin@gmail.com

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA BERLIN

Kolonnenstr. 38, 10829 Berlin
župnik: Dori Pečovnik
T *49 (0)1752462 425
e-naslov: dori.pecovnik.berlin@gmail.com

SLOVENISCHE KATH. SEELSORGE FRANKFURT

Hühnerweg 25, 60899 Frankfurt
Trenutno ni slovenske maše.
Informacije pri koordinatorju.

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA ESSEN

Ukinjena. Informacije pri koordinatorju.

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA MANNHEIM

Ukinjena. Informacije pri koordinatorju.

SLOVENSKA KATOLIŠKA ŽUPNIJA STUTTGART

Staffenbergstr. 64, 70184 STUTTGART
T (*49) 0711. 2328 91, M 0178. 4417 675
F (*49) 0711. 2361 331
www.skm-stuttgart.de
župnik: Aleš Kalamar
T (*49) 0711. 5489 8064, M 0176. 8450 9228
e-naslov: aleskalamar@gmail.com
župnik v pokoju: Martin Retelj
e-naslov: reteljmartin@gmail.com
T *49 (0)173 4772 422

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA AUGSBURG

Ottmarsgäßchen 8, 86152 Augsburg
T/F (*49) 0821. 979 13, M 0173.5937 313
župnik: Roman Kutin
e-naslov: roman.kutin@gmx.net

SLOVENSKA KATOLIŠKA ŽUPNIJA ULM

Neunkirchenweg 63 A, 89077 ULM
župnik: Roman Kutin (glej Augsburg)

SLOVENSKA KATOLIŠKA ŽUPNIJA MÜNCHEN

Landsberger Str. 39, 80339 München
T *49 (0)89 221 941, F 089 219 379 016
e-naslov: slovenischsprachige-gemeinde.muenchen@ebmuc.de
župnik Dori Pečovnik
e-naslov: lpecovnik@ebmuc.de
T *49 (0)175 2462 425
e-naslov: dori.pecovnik.berlin@gmail.com
diakon Ralph Prausmüller
e-naslov: ralphprau@gmail.com

SRBIJA

SLOVENSKA KATOLIŠKA SKUPNOST BEOGRAD

Župa sv. Cirila i Metoda
Požeška 35, 11030 BEOGRAD
T (+381) 11 30 56 120
MT (*381) 665 105 509
župnik: Lojze Letonja CM
e-naslov: lojze.letonja@gmail.com

ŠVEDSKA

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA GÖTEBORG

Parkgatan 14, 411 38 GÖTEBORG
M (+46) (0)708 278757
T (+46) (0)31 7115421
župnik: Zvonko Podvinski
e-naslov: zvone@telia.com;
zvone.podvinski@rc.kc.si

ŠVICA-LIECHTENSTEIN

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA ZÜRICH

Naglerwiesenstrasse 12, 8049 ZÜRICH
T 0041 (0)44 301 31 32, M 0041 (0)79 7773 948
spletna stran: www.slomisija.ch
župnik: mag. David Taljat
e-naslov: slomission.ch@gmail.com

Neusahljivo veselje z glasbo

Organistka in čembalistka Veronika Hudobivnik – 2. del

> Strokovna presoja narekuje, kaj se izbere?

Pri mehanskih orglah z več manuali se da vse povezati tudi na enega samega in to pomeni dodatne sisteme povezav, da v bistvu igraš vse na enem manualu. Upor se tako samo naklada in tako je včasih res težko pritisniti tipko. Hitra igra je skoraj nemogoča. V takih primerih so elektronske rešitve zaželeno in dobrodošle. Vsaj s strani organista.

> Pnevmatika tudi ni brezhibna?

Med organisti je znan vic, da odigraš skladbo, potem pa greš dol v cerkev poslušat skladbo. Slabost pnevmatike je zakasnitev, povzročena s tem, da se mora v cevki nabrati zadosten pritisk, ki odpre piščal. Problemov je še več, ker materiali preperijo, se obrabijo in so potrebne prenove. Pri elektroniki teh težav ni, je pa problem, če ni elektrike. Seveda so obrabe tudi tu, na primer pri magnetih ali napake v sistemu, tako da je sprotno oskrbovanje glasbila potrebno v vsakem primeru.

> Pomembna je tudi kakovost materialov?

Mehanska traktura, to je ta pot prenosa, ima še to težavo, da je les pač živ. Vlaga in temperatura nima oziroma na čas in vreme in se zgodi, da prideš na orgle, jih prižgeš in že vse poje. Les se je tako razširil, da je nastal tak pritisk, da se piščali odprejo. Seveda se da vse to regulirati na več načinov in tudi s tem se občasno morajo ukvarjati organisti.

> Včasih so imeli na koru tudi pomočnika, ki je gonil meh. Ta je moral biti stalno dovolj napet, da so piščali dale ton.

Danes je seveda vse na elektriko, ponekod pa se še najdejo te naprave. Za vsak primer, da ne utihnejo orgle, če izpade tok ali če obstaja izrecna želja o prikazu poganjanja meha pri kakšnem koncertu ali demonstraciji orgel.

> Študij v Münchnu je bil najbrž precej zahteven?

Veronika Hudobivnik, foto: Iris Steiner

Dve leti je res malo časa. Lotila sem se nekaj novih skladb, ki sem se jih hotela naučiti, imela projekt s komorno glasbo, istočasno pa sem v prvem letu hodila enkrat na teden še v Stuttgart, kjer sem imela zaključni izpit iz čembala. Še nekaj koncertov, in zaključni izpit je bil mimogrede pred vrati.

> Ima profesor pri magistreriju kakšno posebno vlogo? Predlaga on skladbe?

Odločata skupaj oba v pogovoru, analizi in oceni sprotne dela. Za zaključni izpit sem povedala, kaj bi rada, kakšne želje imam. Lahko se izbere tudi skladbo, ki si jo obdelal že pri pouku. Če ugotoviš, da ti je dobro ležala, da si jo z veseljem igral. Včasih je pametno imeti nekaj, kar je že dobro usedeno. Da ni vse še zelo sveže, da ne vadiš z neko notranjo negotovostjo in napetostjo do zadnje minute in upaš, da bo šlo vse po sreči. Dobro je, da imaš možnost čim večkrat preigrati izbrane skladbe. Potrebna je izkušnja nastopa. Vsakokrat, ko igraš, je povsem drugačen občutek, interpretacija in odnos do glasbe zorit. Nekajkrat sem doživela prav prijetne izkušnje.

> Potrebna je torej vaja, vaja in spet vaja.

Da, vaja, ure dolgo. Vendar moraš pravi čas tudi odnehati. Ko vidiš, da ne gre več, da nisi več produktiven, potrebuješ odmik, sprostitvev.

> Prsti morajo ostati prožni, kajne? Pa glava tudi.

Ko sem zadnja leta imela kakšne pavze, sem opazila, da tista osnovna predstava ostane. Veš, kaj želiš in veš, kako mora zveneti. Prsti pa potrebujejo par dni, da so ponovno v formi, da gibi tečejo. Med študijem tega ni, ker vadiš kar naprej in ni treba ponovno zbuhati motorike.

> Kako je bilo na magistrskem izpitu?

Prva skladba je bila iz španskega baroka. Igrala sem na orglah, ki so stale leto in pol sposojene tukaj. Tam sem igrala to skladbo, potem pa na velikih orglah v glavni dvorani skladbo Johanna Sebastiana Bacha, dve skladbi komorne glasbe, moderno skladbo in eno dolgo romantično skladbo. Program je trajal dobro uro.

> Magisterij je licenca za prihodnost, za poučevanje?

Poučevala sem že prej. Že na začetku sem imela nekaj pedagoških predmetov, ki so bili obvezni. Pri enem teh predmetov smo morali imeti tudi učence, da smo praktično dobili izkušnjo poučevanja. Ti učenci so dobili ta pouk zastoj. Prišli so enkrat na teden za eno uro. Enkrat na teden pa smo imeli skupno uro, ko so bili vsi študentje zraven. Ker sem imela pouk skupaj s študenti klavirja, sem tudi sama tam poučevala klavir. Zame je bilo zelo dobro izkustvo tudi zato, ker so bili pri tej uri prisotni drugi študentje. Ko je učenec odšel, smo skupaj ocenili, kaj je bilo v redu, kaj ne, na kaj bi bilo treba položiti več pozornosti, katere napake popraviti. Bila je odprta in dobra presoja, ki mi je zelo pomagala. Tisti učenec je tudi kasneje, ko sem zaključila to izobraževanje, še naprej hodil k meni na učne ure. Bile so to seveda privatne ure. Tako se je moje poučevanje začelo. Obsežno pa sem začela poučevati šele potem, ko sem zaključila magisterij.

Cerkev sv. Jurija, Piran

> **Finančno je študij veliko breme, šest let študijske dobe?**

Imela sem srečo, da sem dobila štipendijo za obe stopnji z Ministrstva za kulturo. Za denar mi na srečo ni bilo treba skrbeti.

> **V tem času sta s fantom Nacetom dozorela tudi za poroko in ustanovitev družine.**

Ko sem zaključila svoje šolanje, sva se na jesen istega leta tudi poročila.

> **Sta si postavljala vprašanje ostati tu ali iti domov?**

Glede tega je bilo to zelo zanimivo obdobje. Odprle so se mi tudi dobre možnosti, da bi se zaposlila v Sloveniji. Po svoje mi je to zelo dišalo. Vendar je bilo treba sedaj napraviti skupno odločitev. Mož je imel delo doma, ni pa bil najbolj zadovoljen. Želel si je kakšno izkušnjo iz tujine. Pred leti se je že izobraževal v Münchnu in mu življenje tu ni bilo tuje. Tudi sama sem bila v dilemi, ali naj primem delo v domovini ali nadaljujem študij čembala do magisterija. Odločitev ja padla za München. On se je zaposlil, jaz pa sem začela s poučevanjem in se vpisala na nadaljevanje študija za čembalo v Nürnbergu. Za ta magisterij sem imela tako malo obveznosti, da sem lahko en dan na teden uredila vse. Hitri vlak vozi eno uro in so bile časovne izgube majhne.

> **Odločitev je padla. In potem?**

Rekla sva: greva gor. Jaz zaključim svoj študij, nabere dobre kontakte za kasnejše poklicno delo, za koncerte. To je trdo področje, ali imaš reference, ker si na kakšnem prestižnem tekmovanju zmagal ali pa poznaš prave ljudi. (smeh)

> **Zakaj Nürnberg?**

Razlaga je enostavna. Našla sem tam profesorico, ki mi je bila zelo všeč. Običaj je, da se pred vpisom spoznaš s profesorjem, da ti pojasni, kako dela. Tako lahko sam presodiš, ali ti je to všeč. Zanj velja isto. Tudi on presodi študenta, ali se želi s tem človekom ukvarjati ali ne. Tudi tu v Münchnu je bilo to srečanje v redu pri znani profesorici Christine Schornsheim. Se pa nisva najbolj ujeli, medtem ko je v Nürnbergu pri profesorici dr. Wiebke Weidanz takoj vžgalo. Priporočal mi jo je Domen Marinčič, s katerim še vedno veliko sodelujeta. Še vedno sem ji hvaležna, ker sem pri njej lahko

Glasbena šola Fran Korun Koželjski, Velenje

poglobila svojo tehniko. Imela je čisto drugačen pristop in mi je dodala, kar sem še potrebovala.

> **Veliko je torej odvisno od mentorja?**

Zelo veliko. Tudi sam lahko veliko raziskuješ, so pa stvari, kjer potrebuješ nasvet, nek drug zorni kot, opozorilo na zadeve, na katere nikoli nisi bil pozoren. Skupaj sva pri mojem igranju na primer odkrili nepravilno držo, ki bi mi na dolgi rok lahko zelo škodila in me je pri igranju tudi ovirala. Načrtno sva delali na tem, da sem se tega znebila. Sama gotovo ne bi prišla do tega. Ona me je opazovala in me opozorila in še pomagala, da sem premagala to nevšečnost. To je en praktičen primer, kjer se pokaže, kako pomemben je pristop mentorja.

> **Javni nastop ni hec, je breme?**

Cela vrsta glasbenikov ima take težave, ki so povezane s telesno držo, nekontroliranimi gibi, zunanjim videzom. Pomembno je, da se na začetku spopadeš s temi zadevami, ker jih je kasneje težje obvladati.

> **Izziv je drža pri instrumentu že pri vajah, kaj šele na odru?**

Pred kratkim sem poslušala neko oddajo ravno na temo zdravja glasbenikov in kakšne so poklicne bolezni profesionalcev v glasbi. Raziskave povedo, da ima vsak drugi neke težave. 30 odstotkov jih gre predčasno v pokoj zaradi teh poškodb. Največ težav imajo s sluhom. Številke so se mi zdele kar neverjetne, grozljive. Tudi sama jih poznam kar nekaj, ki so imeli te težave in so uspeli potem to izboljšati s športom ali telesnimi vajami in spreminjanjem prehrane.

> **Poklicna obolenja?**

Pri vsakem inštrumentu si v neki posebni držii sorazmerno veliko časa. Pomembno je najti pravilno pozicijo za sedenje in zdravo držo, da telo ne utрпи poškodb. Prav tako pa si je treba privoščiti dovolj pavz in razgibanje. In seveda sprostitve.

> **Na magisteriju sem bi navzoč in meni se je zdel zelo lep in slovesen dogodek.**

Res je bil lep. Tudi sama sem bila zadovoljna. Bilo je, kakor sem si želela. Nič sicer ni stoodstotno po željah, vendar je spomin lep. Veselilo me je, da sem zaključila s profesorjem, ki sem ga imela najprej in me je pripeljal do končnega uspeha. Od njega sem se res veliko naučila. Če bi kdo opazoval od zunaj, bi morda rekel, da je zanesenjak. V sodelovanju z njim se mi je odkrilo, da mi je prav ta 'blaznost' silno všeč. Ni se obremenjeval z zunanjim svetom, zanj je bilo vse glasba in to mu je bilo sveto.

> **V zadevah umetnosti najbrž ne gre brez zagnanosti, ki prerašča običajnost.**

Tako je. Malo moraš biti tudi obseden. (smeh) Iz vsega svojega obdobja študija in življenja med glasbeniki imam veliko prijateljev, silno različnih ljudi, skupno pa nam je bilo, da smo bili vsi vsaj malo nori. Ko si pripravljen ob nizkih temperaturah v zelo poznih urah ali pa zelo zgodnjih jutrih sedeti več ur v temačni cerkvi na koru, moraš biti že nekoliko prismuknjen.

> **Umetnost je poklicanost in ima posebne zahteve in blagoslove?**

Jaz sem zelo vesela svojega poklica in dela.

Cerkev sv. Antona Puščavnika, Brezovica pri Ljubljani

Akademija za glasbo v Stuttgartu

> **Ob tem pa teče osebni del življenja, zakon, družina.**

Poroka, skupno življenje. Prišel je prvi otrok, hčerka Julija in nekaj let kasneje sin Luka.

> **Mamica ima dela dovolj?**

(smeh) Mamica je ta čas koncertno dejavnost postavila bolj na stranski tir. Sem pa ta čas veliko učila. In sedaj to nadaljujem. V glavnem klavir, ker je za orgle možno le pri cerkvenem organistu, ki je zaposlen, da so lahko v njegovi cerkvi vaje. Take zaposlitve nimam, ker je nisem niti želela. Zdelo se mi je, da bi se te naloge preveč teple z našim družinskim življenjem in bi bilo težko.

> **Ritem dela za organista je seveda zelo poseben.**

Moja želja je bila, da bi med tednom čim več delala, da bi imeli čas za družino za konec tedna. Tako smo lahko ta čas veliko skupaj z možem in otroki. Sicer veliko učim in bi rada poudarila, da mi ni pod častjo poučevanje klavirja, čeprav sem organistka in čembalistka. Bivši kolegi se navadno kar precej čudijo.

> **Zakaj?**

Menijo, da ker v svoji stroki nisi uspel, moraš pa sedaj učiti klavir. Veliko mojih sošolcev sploh noče učiti, ker jim to ne leži. Jaz pa zelo rada učim. Mi je v veselje. Je pač samo klavir, ampak je vseeno glasba in sem zadovoljna s tem, kar delam.

> **Si pač pedagoško nadarjena, zakaj bi potem ne delala tega?**

Tako je. Vedno sem nekako razumela, da me pedagoško delo veseli. V njem najdem zadoščenje. Znam se ujeti tako z otroki kot tudi z odraslimi,

da mi zaupajo. In znam jih kaj naučiti. Malo me je skrbelo na začetku, če imam dovolj znanja klavirja za poučevanje. Delo samo me je opogumilo. Do sedaj še nisem imela učenca, ki bi mu ne znala odpreti poti napredka. Ko ne bom zmogla več, ga bom poslala h kakšnemu boljšemu kolegu. Tega primera zaenkrat še ni bilo.

> **V Münchnu si vstopila tudi v sodelovanje na slovenski župniji. Kakšne so izkušnje?**

V Stuttgartu nisem nikoli igrala pri slovenski maši. Tam so imeli organista, ki je zelo veliko igral in je igral dobro. Moje sodelovanje ni bilo potrebno. Pela sem v cerkvenem zboru. Ko pa sem bila prvič v Münchnu pri slovenski maši, je bil nekdo na orglah. Ni bilo najboljše s pedali, ampak dobro spremljanje ljudskega petja. In sem pomislila, da bi lahko tudi sama kdaj zaigrala. Tako se je to sodelovanje začelo. Pesmi so mi blizu. Že v domači fari sem jih velikokrat preigrala, jih poznam tudi po pevski plati. Nisem pa mogla igrati vsako nedeljo. Takrat je vskočila kakšna druga, večča orglanja, sicer pa je bila maša brez orgelske spremljave. Trenutno sem edina za to na slovenski župniji. Druge organiste še iščemo.

> **Ljudje so takoj zaznali, da je na orglah profesionalno spremljanje in vodenje petja.**

Med verniki so bili odzivi res pozitivni. Ljudje se mi še vedno zahvaljujejo po vsaki odigrani maši. To pomeni, da se iskreno veselijo.

> **Pri mašah je zadnje čase nekaj več mladih. Z novim župnikom je prišlo nekaj novih pobud.**

Je čutiti nekaj novega vetra ta čas in ljudi pritegne tudi družabnost po maši in pogostitev. Predvsem pa čas za medsebojnost, srečanje in pome-nek. Tega potrebujemo vsi.

> **Študenti glasbe so pripomogli v župnijskem domu večkrat za lepe dogodke in glasbene užitke. Tudi ti si že sodelovala. Bili smo hvaležni. Glasbeniki imate pomembno vlogo za skupnost.**

Glasba je na področju druženja velik privlačen dejavnik. Ljudje radi doživijo lepe reči. Glasba ni hrana in voda za preživetje, je pa družbeno zelo pomemben faktor. Hrani dušo.

> **Menda v vsakem človeku biva nekaj umetnik?**

Vsak od nas potrebuje take vzgibe, dogodke, ki ga duhovno dvignejo. Koncerti nas okrepijo, nav-

dušijo. Najbrž profesionalci hodimo na koncerte, ki nam odgovarjajo, drugim je všeč glasba, ki njim prija. Vendar tudi laik začuti, da mu je neka glasba pustila pečat. Jo je razumel, ga je navdušila. Odprejo se novi občutki, zbudijo se spoznanja lep-ga. Odprejo se nove stvari, nov svet.

> **Velikokrat sem doživel tudi v naši dvorani ljudi, ki so poslušali petje ali glasbo z odprtimi očmi in ušesi pokonci.**

Glasbenikom je taka publika zelo prijetna, spodbudna. Ljudem, ki se popolnoma prepustijo, da jih glasba vsrka vase, v obeh vidih, da so prevzeti od doživetja. To je najlepši občutek, zadoščenje, da si uspel povedati nekaj s svojo glasbo.

> **Kakšni so načrti za naprej?**

He, he! Nekaj jih je. Poleg moje službe, učenja na glasbenih šolah, veliko sodelujem z mojo prijateljico, ki poje. V zadnjih dveh letih sva priredili nekaj skladb za naju, za orgle in glas. Večinoma so to skladbe, izvirno narejene za orkester. Naredila sem priredbo za najin program. Nekaj skladb sva sedaj že posneli. Ravno kar pripravljava program za naslednji koncert čez nekaj mesecev. Načrti so, nekaj koncertov je v planu.

> **In mož Nace?**

Našel je dobro službeno pozicijo in ne vidi, zakaj bi to lahkotno opustil. Oba sva dobro zastavila svoje delo in ne vidiva, da bi bilo smiselno to zavreči. Medtem so se tudi socialne vezi tako razrasle, da imamo znance in prijatelje, s katerimi gojimo podobne interese, smo radi skupaj. Ta družba je zelo pisana. Je nekaj prijateljev tudi iz Slovenije, večina pa je mednarodna. Družji nas, ker imamo vsi majhne otroke. Moram reči, da nam je kar všeč tu, kjer smo. O vrnitvi v Slovenijo ne razmišljava, če pa se bi življenjska situacija spremenila, bi bila tudi odprta za menjavo okolja. Če bo čas, da gremo, bomo tudi šli. Je pa tudi res, da so pognale že tudi korenine, ki dajejo gotovost v tem okolju.

> **Dokler ste mladi, bo dovolj moči za to.**

Nič ni nespremenljivo, zaenkrat pa ne vidimo razloga, da bi se v bližnji prihodnosti odločili za spremembo.

> **Vračanje se bo seveda nadaljevalo.**

Velikokrat smo za vikend doma. Do doma je blizu. Otroka imata stik s svojimi malimi in odraslimi sorodniki. Imamo veliko stikov s primarnimi družinami v Sloveniji, tudi oni občasno pridejo na obisk. Dobro se počutimo.

> **Hvala za vsa podarjena spoznanja in izkušnje. Morda še kakšna misel za bralce Naše luči?**

Že dolgo imam neko vrečo, v kateri je vse, kar rabim na svoji poti. Vse orgelske note in čevlji za igranje orgel. Na njej je napis 100 % Spielfreude (stoodstotno veselje v igri). Zame to še vedno velja in mi je pomembno. Ko se odločiš, da se boš ukvarjal z glasbo, se moraš zares popolnoma, sto-percentno zabavati s tem. Tudi glasbenikom ni vse postlano samo z rožicami, med njimi so tudi vrtnice s trni. Glasbena pot je včasih velik boj. Če pa to rad počneš, se absolutno splača.

Naj bedi nad vašo družino Božje varstvo in njegov blagoslov.

Slovenščine se ni težko naučiti

Na zimskih Višarskih dnevih, ki so potekali od 29. februarja do 3. marca, se nas je letos zbralo 20 mladih, ki smo do zadnjega kotička napolnili Ehrlichov dom. Ne glede na občasno muhasto vreme smo se čez dan korajžno spuščali po belih strminah, popoldne pa uživali v okusnem kosilu, ki nam ga je pripravila Tina. Ob večerih smo imeli pester program. Prvi večer je bil namenjen spoznavanju in druženju. Igrali smo družabne igre iz zbirke Slovensko zamejstvo in prepevali, saj so nekateri s seboj prinesli diatonično harmoniko in kitaro.

Drugi dan nas je presenetila megla, sneg in v dolini dež. Vseeno so se nekateri pogumneži smučali in uživali v višarskih kočah. Zvečer smo si ogledali dokumentarni film z naslovom: »Svete Višarje: Stičišče treh narodov v Julijskih Alpah«, ki govori o srečanju treh velikih civilizacij, ki so gradile Evropo: latinski, germanski in slovanski. Film nam je na izjemno dober in zanimiv način prikazal zgodovino Svetih Višarjev, ki so kraj brez meja, stičišče različnih narodov, ki tu sobivajo v miru in sozvočju. Zgodovinar, duhovnik in domačini v dokumentarcu pripovedujejo o zgodovini in razvoju romarskega in turističnega kraja, cerkvi, posvečeni Materi Božji in kako je bilo včasih vse preprosteje, danes pa nekateri turisti na Svetih Višarjah v gostiščih zahtevajo vinsko listo in različne vrste piva. Po filmu je sledila igra Trivia, kjer so se skupine pomerile v ugibanju pravih odgovorov

na vprašanja in prepovedovanju predvajanih pesmi in njihovih izvajalcev.

V soboto sta se nam pri večerji v Ehrlichovem domu pridružila Aina Sandrini in Vito Poredoš. Z nami sta delila svojo izkušnjo zamejstva. Aina je rojena v Trbižu, njena mama je Italijanka, oče pa Avstrijec. Tako je odraščala v dvojezični družini, slovenščine se je iz zanimanja začela učiti v najstniških letih. Želela se je naučiti sporazumevati v slovenskem jeziku, ker je živela tako blizu slovenske meje. Z učenjem slovenščine je nadaljevala vse do konca svojih študentskih let. Obiskovala je različne tečaje. Omenila je, da je bila velikokrat presenečena, saj ko je v Sloveniji želela s Slovenci vaditi svojo slovenščino, so hitro spremenili jezik in se z njo začeli pogovarjati v angleščini. Vseeno pa je pri učenju vztrajala in vadila svoje govorjenje, kadar je le lahko, tako da se je zelo dobro naučila in danes govori tekoče slovensko. Vito je doma iz Zagorja ob Savi, njegova življenjska pot pa ga je popeljala v zamejstvo. Kot učitelj slovenščine se je zaposlil na *Centru za slovenščino kot drugi in tuji jezik*, ki deluje v sklopu Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Delal je z zamejci v Trstu, učil tuje slovenščino med poletjem, sedaj pa dela na srednji šoli v Celovcu, kjer uči slovenščino. Razlagal nam je, kakšne težave imajo Nemci ali Italijani pri učenju slovenščine.

Kljub oblačnemu vremenu nas veselje do belih strmin ni zapustilo.

Z Aino med seboj komunicirata v slovenščini ali nemščini. Zanimivo je bilo slišati njuno izkušnjo in po predstavitvi se je razvila zanimiva debata na temo zamejstva, slovenskega jezika in Slovencev po svetu. Skupaj smo razbijali mit o tem, da je slovenščina težak jezik za učenje. Ugotovili smo, da ima italijanščina še več slovničnih pravil, ki so še težja kakor v slovenščini in da je zares dobro znati italijansko prava umetnost. Tako smo prišli do zaključka, da se je naučiti katerikoli jezik ravno tako zahtevno ali pa celo težje kot slovenščino. Aina je potrdila, da slovenščina ni nič težji jezik za učenje kakor kateri koli drug jezik. Poudarila je, da dostikrat manjka iniciative, da bi se tujec lahko naučil slovensko in možnosti za vajo. Po predstavitvi Aine in Vita je stekla prosta debata o vseh tujcih, ki se učijo slovensko, o zamejstvu in narodnostih. Za konec pa smo se še igrali igro »Lepo je biti milijonar«, kjer so bila nekatera vprašanja na temo zamejstva.

Podaljšan zimski vikend v Ehrlichovem domu na Sv. Višarjah je bil izjemno bogato doživetje. Spoznavanje zamejstva skozi izkušnje Aine in Vita je razširilo naš pogled na pomembnost ohranjanja slovenščine in navezovanje stikov med Slovenci po svetu. Hvaležni smo za to nepozabno izkušnjo, ki nas je obogatila z novim znanjem in medsebojno povezala.

Vsak dan nas je Tina razveselila z okusnim kosilom.

Ko se jedilnica Ehrlichovega doma spremeni v kino.

Za dobro vzdušje je bilo poskrbljeno.

Naša gosta Aina Sandrini in Vito Poredoš

Svete Višarje

Pred dobrim letom dni smo pri Rafaelovi družbi na pobudo goriške publicistke Erike Jazbar objavili originalno besedilo dr. Lamberta Ehrlicha, v katerem razmišlja o Svetih Višarjah. Kot domačinu iz Žabnic mu je bila ta božja pot še posebej ljuba. Delček celote, ki je izšla v mali knjižici, smo pripravili tudi za bralce Naše luči.

Tam, kjer se Italije dotikajo avstrijske kronovine: Koroška, Primorska in malodane tudi Kranjska, tam na Koroškem, kjer je jezikovna meja Nemcev, Lahov in Slovencev, stoji skoro tisoč metrov nad Kanalsko dolino in 1792 m nad morsko gladino na golem vrhu znana romarska cerkev: Sv. Višarje.

Sv. Višarje! Bile ste prijetne sanje mojih otroških dni in ostale ste hrepenenje mojih moških let. K vam je plaval moj duh, ko si je slikal svojo bodočnost, k vam se obrača še sedaj, kolikorkrat potrebuje sveta in pomoči. Sv. Višarje! Kdo jih še ni obiskal! Kdo ni vzletel tja po perotih svojih želj! Ali kdo vsaj ni slišal tega imena! Kaj ne, dragi bralec, tudi tebi so znane? Ti veš, da je to slavna romarska pot Marijina. In ako bi tega ne vedel, bi to lahko uganel.

Kakor betlehemske pastirji okrog jaslic Zveličarjevih, tako se gnetejo okrog višarskega vrha drugi gorski velikani. Na južni in zapadni strani se trdo k njemu tiščijo bratje iz iste družine Julijskih planin, med tem ko proti vzhodu vrhovi naših Karavank drug za drugim nekako plaho pogledujejo semkaj. Na severni strani se v dveh vrstah mogočno postavljajo Zilske planine s svojimi ličnimi vrhovi in čez njih rame gledajo glave slovečih tirolskih Dolomitov in Visokih Tur. Pač da so te glave zavite v pokrivalo sivih oblakov, pa ne vselej. Zdaj pa zdaj se spoštljivo odkrijejo ter pobožno zrejo na Sv. Višarje. Nekako svečano je, kadar njih gospodar, Veliki Klek (3797 m) odgrne svojo belo glavo, da iskreno pozdravi Kraljico višarsko ter se zatopi v molitev ... Vsled krasnega razgleda, ki je lep kakor z najglasovitejših švicarskih planin, je obče znan »stari« Dobrač; zato se zove koroški Rigi. Ali hribolazci sami trdijo, da je razgled z Višarj še divnejši radi trde bližine slikovitega gorovja. Tu pa tam so se gore odmaknile, da morejo tudi dolinice blizu in, kedar se lesketajo solnčni žarki v njih jezerih, se ti dozdeva, kakor bi z rosnimi očmi pošiljale svoje pozdrave na Sv. Višarje.

Res! Kraj take prirodne lepote v čistem planinskem zraku ne more biti posvečen nikomur nego Kraljici vse zemlje in njenemu Božjemu detetu.

In kako je ta božja pot nastala? V taki višini graditi cerkev in potrebna poslopja, in sicer v kraju, kjer nedostaje lesa in vode in takorekoč vsega, pač ni lahko in ljudje se k temu neradi odločijo. Če se je kljub temu zgodilo, moramo nehote reči, da jih je napotila do tega nadčloveška roka in jim tudi pomagala.

Kdor potrebuje in želi prijetnega razvedrila in nedolžnega veselja, naj gre, če ima čas in priložnost, na visoko goro. To blaži srce in krepi zdravje; zato iskreno pozdravljamo rastoče zanimanje za naše planine. Torej:

Na goro, na goro,
na strme vrhe!
Tja kliče in miče
in vabi srce!

V času pa, ko je nastala višarska romarska pot, se nihče ni zmenil za lepoto naših gor in vendar je bil izbran biser naših pokrajin, vrhu tega kraj, ki je od vseh strani pristopen, vsem takorekoč blizu. Ali ne zasledimo v tem neko višjo modrost?

Dalje! Sv. pismo nam ganljivo pripoveduje, kako mati mladega Tobija ni mogla dočakati vrnitve svojega sina. Dan na dan je šla na višine željno gledat, kedar pride, da bi ga tem preje videla in objela. Tudi srce, ki si je izvolilo ta kraj, mora biti srce, polno ljubezni, ki se željno ozira čez hribe in doline tudi po svojih oddaljenih otrocih ter jih vabi k sebi in, ko ga zapuščajo, še gleda za njimi, gleda daleč, daleč za njimi in jih blagoslavlja.

Mogočnost, modrost in največjo materino ljubezen družni v sebi ena: Ona, ki je »Devica mogočna«, »Sedež modrosti Božje«, »Mati ljubezniva«, in to je Marija.

Tu na meji več jezikov se tudi tako lepo spolnujejo njene preroške besede: »Odsihdob me bodo blagroviali vsi rodovi.« Če vse to pomislimo, moramo pač reči: Marija sama si je izvolila ta kraj. Naravnost sili nas pa k temu morje dobrot, ki se je raz Sv. Višarj razlilo na naše pokrajine po priprošnji Marijini, o čemer se bomo pozneje prepričali.

V vsaki cerkvi, kjer je Najsvetejše, biva Bog med nami, poslušaja naše prošnje in nam deli sadove svojega odrešenja. Vsaka cerkev je torej, bi rekel, sveta dežela v malem. Krstni kamen nas spominja Jordana; prižnica onih gor in krajev, kjer se je razle-

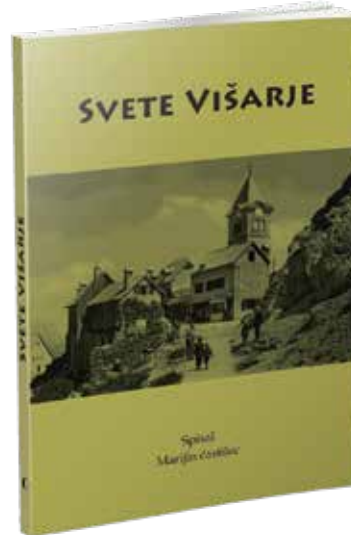
gal glas Gospodov, spovednica je vodnjak Betseda, tabernakelj – Nazaret ali dvorana zadnje večerje, oltar – gora Kalvarija. Ali istina je, da Bog in preblazena Devica nas v nekaterih krajih rajši uslišita in obilnejših dobrot delita kakor v drugih. Mar ni tudi sv. družina romala v Jeruzalem molit? Mar ni Zveličar sam šel v puščavo se postit? Mar ni si izbral posebno Oljsko goro v kraj molitve? Istotako bremo v sv. evangeliju, da je v nekaterih krajih rajši in več čudežev vršil kakor drugod.

Tak izvoljen kraj so Sv. Višarje. To dokazuje nam tudi ustno izročilo, ki opisuje že od nekdanjega začetka te romarske poti, ki spada v župnijo Žabnice, tako-le:

Čudodelna podoba

Žabničani so imeli že od nekdanj pravico, da pasejo ovce na višarski gori. Pasel jih je vaški pastir. Bil je l. 1360., ko neko soboto ni bilo ovc k večerni molži. Pastir leta po širnem gozdu ter išče in kliče svoje ovce, pa nikjer jih ne najde. Ves utrujen pride gori do vrha in tam najde svojo čredo. Pa glej čudo! Vse ovčice kleče okoli

brinovega grma ter se ne ganejo z mesta. Kaj je neki to, si misli osupli pastir, pristopi bližje in pogleda v grm. Sredi grma leži lesena podoba Matere Božje z usmiljenim Jezusom na levi roki. Svet strah prešine pastirja. Ponižno poklekne in vzame sv. podobo v roke. Poln veselja jo poljubi in sklene svojo srečo razodeti domačemu župniku in mu podobo izročiti. Ko vstane in se napoti proti domu, jo ubere hipoma vsa čreda za njim ter ga spremlja v lepem redu do župnišča. Ta čudna procesija je privabila ljudi iz hiš, ki so se še bolj čudili, ko so slišali, kaj se je na gori zgodilo. Župnik vzame podobo ter vpraša farane, kdo bi jo bil na goro zanesel, toda nihče nič ne ve povedati. Zapre jo v omaro. Drugo jutro ovce ne dajo pokoja ter ne morejo dočakati, da bi se jim hlev odprl. Hitro leté zopet na goro do istega grma, pa tudi podoba Matere Božje je sredi grma kakor dan popred. To se je enako še v tretjič zgodilo. Kaj je torej treba storiti? Župnik naznani celo zadevo svojemu škofu. To je bil patriarh v Ogleju, kamor je spadala takrat Kanalska dolina v duhovskih rečeh. Tudi podobo pošlje patriarhu in prosi za svet, kaj se naj ukrene.

Višarska cerkev v snegu

Razrušene Sv. Višarje leta 1918

Premisleki

Arhitektka in urednica mag. Nina Granda v Outsiderju o kulturni politiki

Družbenokritične nevladne organizacije, ki so bile v času prejšnje vlade vsak petek na kolesih, zdaj počivajo, čeprav je javni interes očitno ogrožen, npr. na področju čiste pitne vode (kanal čez zajetje pine vode v Klečah), na področju svobode medijev (zdrs s 36. na 50. mesto v dveh letih – vir), gospodarska klima se poslabšuje, ravnanje z javnim denarjem pa je katastrofalno (sredstva iz solidarnostnega sklada, pridobljena z donacijami in obdavčitvami za namen pomoči ljudem, prizadetih v poplavah, so prerazporedili za koruptivni nakup stavbe na Litijski, navkljub temu, da je bilo prej že izpeljanih nekaj javnih in drago z javnim denarjem plačanih natečajev za rešitev te stiske)./.../

Kaj bi se zgodilo, če bi sposobni ljudje v kulturni politiki namesto za več sredstev zase lobirali za končno izvedbo osnovne kulturne infrastrukture, ki je v vsem času samostojnosti javnost še ni dobila? Ohranjanje izjemne kulturne dediščine bi v javnosti zagotovo oblikovalo zavest o kulturi in zanimanje zanjo, ustvarjalcem pa omogočilo boljše pogoje. /.../

V proračunu 2024 je za »nagrade in socialne pravice« v kulturi predvidenih skoraj 12 milijonov. Milijon na mesec. Dovolj, da 1000 kulturnikov v povprečju vsak mesec dobi 1000 evrov od države.

Kot ustvarjalca v kulturi trdim, da je sedanji sistem financiranja kulture slab in namesto ustvarjalnega okolja kroji hiperprodukcijo nesmiselnih projektov, namenjenih sami sebi in komisiji. Deluje kot uravnilovka, ki z visokimi subvencijami podpira projekte, ki pod krinko kulture podpirajo določeno politično agendo, in zavira resnično prodorno ustvarjalnost, ki se je ne da vkalupiti v noben formular.

Pedagoginja in publicistka Maruša Babnik o nezmanjšani vlogi kmeta v sodobni družbi

Vsi bi se morali zavedati, da je biti kmetovalec nepogrešljiv poklic, ki ga moramo spoštovati, saj vse življenje pridobiva znanja o pripravi tal za setev ali sajenje, košnji, oranju, sejanju, saditvi, gnojenju, zalivanju, odstranjevanju plevela, varstvu rastlin pred škodljivci in boleznimi, skrbi za živino, hranjenju, čiščenju, vzreji, zdravstveni oskrbi živali, uporabi traktorjev, kombajnov, sejalnic, pršil in drugih kmetijskih strojev, rednem vzdrževanju in popravilu opreme, prodaji pridelkov na lokalnih trgih, v trgovinah ali prek spleta, sodelovanju v kmetijskih zadrugah ali drugih organizacijah za skupno trženje, spremljanju novih tehnologij, praks in raziskav v kmetijstvu, prilagajanju in uvajanju inovacij na kmetijskem posestvu. Torej v eni osebi biolog, veterinar, mehanik, prodajalec ...

Brez kmetijstva ni hrane. Domače, lokalno pridelana hrana, ki je osnovna človekova potreba in pravica, ki gradi človekov razvoj in rast, krepi zdravje, ohrani kakovostno življenje in kulturno identiteto. Slovenija je znana po svoji bogati in raznoliki kulinariki, ki izhaja iz različnih pokrajin, zgodovine in tradicij.

Zdravnik in nekdanji predstojnik narodnega inštituta za javno zdravje dr. Milan Krek o evtanaziji

Podrobneje sem si prebral obrazložitev zakona, kjer me predvsem moti natančen izračun, koliko sredstev z evtanazijo prihranimo v zdravstveni blagajni in koliko evtanazija stane posameznika. To je nekaj, kar me osebno prizadene kot zdravnika, ki

sem se nekaj desetletij boril za ohranjanje življenja in mi niti na kraj pameti ni padlo, koliko finančnih sredstev bi prihranili, če bi recimo pustili ljudi predčasno umirati ali jim celo pri tem pomagali. To tudi veliko pove o ljudeh, ki so predlagali zakon. /.../

Naslednji zapis navajam samo zato, da bi ljudje vedeli, kaj dejansko je evtanazija in da ni evtanazija le takšna, kot jo je uvodoma navajal uvodničar dr. Pleterski, češ da bo ta omejena samo na zelo redke primere obolelih odraslih ljudi. Potrebno je ob tem povedati, da so na Nizozemskem sprejeli ustrezne zakonodajne postopke, ki omogočajo izvedbo evtanazije tudi pri otrocih v starosti od 2 do 12 let in pri mladostnikih. Tako zdravnik kot starši morajo biti predhodno prepričani, da glede na otrokov položaj ni druge razumne rešitve. Za prekinitev življenja morajo starši dati soglasje. V Kanadi pa obstaja tudi pravilo, da se tedaj, ko je želja po smrti mladostnika močnejša od želje staršev po njegovem življenju, pri evtanaziji sledi želji mladostnika in ne želji staršev. Z drugimi besedami, če se želi anksiozni najstnik evtanazirati brez starševskega soglasja, nimajo starši nobene moči, da bi zdravnikom prepričali, da bi ga ubili. Vse to nam je dr. Pleterski zamolčal. Zakaj je to storil, ve samo on.

Evtanazija ima torej na podlagi izkušenj iz držav, kjer je evtanazija že uzakonjena, veliko senčnih obrazov, zdrsov in negativnih izkušenj in nikakor ne morem razumeti, da ljudje, ki so znanstveniki, ne navajajo ob uvedbi evtanazije tudi senčne plati evtanazije, kar bi bilo sicer pošteno od predlagateljev in nujno za razumevanje same evtanazije.

Zato je tokrat parlament naredil odlično potezo, da je uzakonitev evtanazije v Sloveniji zaenkrat ustavil in dal prednost življenju, in ne predčasni smrti z evtanazijo. Smrt pa tako ali tako pride k vsakemu človeku tudi brez evtanazije, zato se ji ne bo izmuznil nihče.

NOVICE

NOVA AZILNA CENTRA. V zadnjih dveh mesecih se je bistveno povečalo število nezakonitih prehodov meje med Hrvaško in Slovenijo, zato vlada v tem trenutku ne razmišlja o odpravi začasnega nadzora na meji s Hrvaško, ki ga je Slovenija uvedla oktobra lani. Povečanje nezakonitih prehodov meje pa je tudi razlog za vzpostavitev dveh začasnih izpostav azilnega doma na Obrežju in v Središču ob Dravi. Nad odločitvijo so bili v občini Brežice negativno presenečeni, saj naj bi šlo za sklep brez njihove vednosti.

KOROŠKI KULTURNI DNEVI. 6. marca je bilo v Galeriji Družina odprtje razstave Na robu barve koroškega pisatelja, slikarja in novinarja Vincenca Gotthardta, ki je bil tudi žirant fotografskega natečaja Moj košček Slovenije. Slikarja je predstavil poslovodja Krščanske kulturne zveze Martin Kuchling. Razstavo je odprla avstrijska veleposlanica mag. Elisabeth Ellison-Kramer, celotne letošnje Koroške kulturne dneve, ki bodo trajali do 14. aprila, pa je odprl vodja sektorja za zamejstvo na Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu Rudi Merljak.

NEZADOVOLJNI ZDRAVNIKI. Zdravniška stavka, ki traja od sredine januarja, se nadaljuje in zaostre. Vlada in Fides podpirata predlog za reševanje spora z mediacijo. V bolnišnicah pa še naprej odpovedujejo pregledne in operativne, čakalne dobe pa se podaljšujejo.

KATOLIŠKO ŠOLSTVO. Letošnji Teden katoliških šol se je odvijal od 11. do 15. marca. Na njem so predstavili utrip in delo štirih katoliških zavodov: Zavoda Škofijske gimnazije Vipava, Zavoda sv. Frančiška Saleškega v Želimljah, Zavoda sv. Stanislava v Ljubljani in Zavoda Antona Martina Slomška v Mariboru. V slovenskem prostoru je pomen katoliških šol še posebej svojstven, tudi glede na ostale države v evropskem kontekstu, ker je Slovenija ena redkih držav, ki v sklopu splošne deklaracije o človekovih pravicah razsežnosti duhovne rasti ne vključuje sistematično v šolski sistem.

NOV PREVOD SVETEGA PISMA. Slovenija je dobila nov prevod Svetega pisma. Nastal je iz izvornih jezikov tako imenovane jeruzalemske izdaje. Vodja projekta in glavni urednik novega prevo-

da je bil akademik dr. Jože Krašovec. Gre za zgodovinski projekt, ki je plod večletnega strokovnega prevajalskega dela. Knjiga je izšla v sozaložništvu Slovenske škofovske konference in založbe Družina.

SANACIJA POSLEDIC POPLAV. Inženirska zbornica Slovenije je na digitalni konferenci Slovenski inženirski dan, ki je povezala 1500 pooblaščenih inženirjev z različnih področij, med drugim opozorila, da je odpornost stavb in infrastrukture ključnega pomena za ohranitev in razvoj moderne načina življenja. Vodja sveta za vode, gradbeni inženir in hidrolog Rok Fazarinc je poudaril, da je bila Slovenija kljub opozorilom stroke nepripravljena na naravno nesrečo takšnih razsežnosti, kot se je zgodila lani avgusta. V inženirski zbornici so pozvali državo, da vztraja pri čimprejšnji izvedbi potrebnih zaščitnih ukrepov in zagotovi finančna sredstva zanje.

Gre lahko še na slabše?

► Stane GRANDA

Sedanja vlada je prišla na oblast na podlagi sovraštva do nekučanovih osamosvojiteljev. Kot borci za slovensko samostojno državo se Kučan in njegovi razglašajo že ves čas. Žal svojega deleža pri tem ne morejo in ne bodo nikoli dokazali. Da bi uveljavili laž, po stari komunistični navadi nesmrtno lažejo. Ne samo da osamosvojitelje stalno demonizirajo, ampak jih hočejo odstraniti iz javnega življenja. Žrtev tega je tudi slovenska osamosvojitelj. Kučanovi jo že desetletja prikazujejo kot kriminalno združbo, ki je slovenski narod oropala pridobitev »socializma s človeškim obrazom«. Ne samo da so odpravili muzej slovenske osamosvojitve, spominski dan na žrtve komunizma, da nočejo pokopati izkopanih iz kočevskih brezen ... Nedavno so tudi zavrnilo kandidaturu za ministra človeku, ki je bil aktiven v slovenski osamosvojitvi in ker je za njo na domačem posestvu skrival orožje. Biti osamosvojitelj je očitno zločinsko!

Sedanja slovenska vlada se označuje kot leva, napredna in predvsem socialna. Zato so po klasičnem levičarskem obrazcu njihova največja žrtve prav oni, za katere se na papirju zavzemajo. Dvignejo minimalne plače in pokojnine, hkrati pa vse ostalo tako podražijo, da imajo reveži dejansko manj denarja kot poprej. Na najslabšem so starejši, ki ne morejo do zdravnikov, domovi za ostarele pa jim postajajo nedostopni. So predragi. Nekateri so kar zaprti, ker delavce v njih tako slabo plačujejo, da jih več ne dobijo. Na oblasti so staromrzni.

”

Pri nas je veliko ljudi, ki bolj verjame televiziji kot sami sebi.

Biti star v Sloveniji postaja luksuz, ki za mnoge ne bo več dosegljiv. K temu bo pomagala tudi evtanazija, ki jo hočejo uvesti. Najprej seveda za prostovoljce, nato pa za one, ki jih je predrago zdraviti in na koncu sovražnike države, se pravi nasprotnike levičarjev, ki zaradi svoje zaostalosti itak ne zaslužijo, da živijo z njimi v isti državi.

Ne mine dan, da kakšna poklicna skupina ne bi razglasila stavke. Tudi delavci državne uprave. Tretjina zdravnikov v državni službi stavka že dva meseca. Vlada je z njimi pred več kot letom podpisala, da bo njihovim zahtevam ustregla, sedaj pa tega noče narediti. Sklicuje se na svoj načrt celovite reforme plač in posledice lanskega neurja, ki je povzročilo več milijard evrov škode. Ker tudi pri njeni sanaciji zamuja in izgublja mednarodno podarjeni denar, išče krivce. Vlada je nastala iz sovraštva in brez sovražnikov ne zna vladati. Zato jih stalno išče in ustvarja. To so stare komunistične prakse, ki pa pri nas, šola je še vedno, po 30 letih pod dominacijo starega režima, zelo uspeva. Še malo, pa bodo nasprotnike levičarstva opremili na zunaj z znaki, kot so nacisti Jude.

Ljudje seveda vidijo razmere, zato vlada skoraj nima podpore v javnosti. Tragično pa je, da jih ne pridobi niti opozicija, ampak se znova krepi skupina ljudi, ki išče odrešenika v novih, doslej neznanih politikih. Novih obrazih. Bati se je, da bodo komunisti znova podtaknili svoje »naturščike« in bo kvečjemu še slabše. Ljudje brez izkušnje pač tega ne zmorejo, pa če imajo še toliko volje! Zakaj volivci ne prestopajo k demokratu osamosvojiteljem? Proti njim so vsi mediji in jih stalno kriminalizirajo. Pri nas je veliko ljudi, ki bolj verjame televiziji kot sami sebi. Seveda pa bi bilo vse drugače, če bi jim kaj konkretnega obljubili. Tega ne zmorejo, ker ne prestopijo okvirov marksistične vzgoje, po kateri se vse dogaja in odloča v gospodarstvu, na gospodarski bazi. Bistvo državne politike je v socialni skrbi za standard državljanov in nacionalni politiki. Gospodarstvo potrebuje red in mir in politiko, ki je čim dlje od nje. Samo ve, kaj je najbolje zanjo in se naglo prilagaja vsakokratnim razmeram. Slovenska demokratična politika naj končno postavi državljan v prvo vrsto. To ji bo uspelo, ko bo začela obračunavati s korupcijo. Po uradnih ocenah jo je za okoli 4 (štiri) milijarde evrov letno, kar je četrtnina državnega proračuna. Pravzaprav nam gre še čudno dobro. Ker smo Slovenci!

NOVELA O VERSKI SVOBODI. Na pobudo Aktivnega državljanstva je bila napisana peticijska, ki nasprotuje novi noveli o verski svobodi. Novela, sprejeta jeseni 2023, verskim organizacijam odvzema status splošno koristnih organizacij, verskim delavcem pa zmanjšuje finančno pomoč. Aktivno državljanstvo meni, da gre za krivico, češ da Cerkev z organizacijo poletnih oratorijev, Stične mladih, Karitas itd. dokazuje svoj pomen. Zbrali so skoraj 2000 podpisov, na odgovor parlamenta pa še čakajo.

STRANKARSKI OSIP. Iz stranke Gibanja Svoboda odhaja vse več ljudi. Vlado zapušča vodja kabineta Petra Škofič, aprila odhaja državna sekretarka za kulturo Kaja Širok ter premierjeva svetovalka za gospodarske zadeve Saša Leban, konec meseca pa še generalna sekretarka stranke Vesna Vuković. Politični komentator Miran Videtič meni, da se vlada sooča s pomanjkanjem komunikacije in logike, kar bo najbrž vodilo do kadrovskega menjav na vrhu politične hierarhije in dodatno upočasnilo politične procese.

EVTANAZIJA. Društvo Srebrna nit je v državni zbor vložilo predlog zakona o pomoči pri prostovoljnem končanju življenja, ki pa so ga poslanci zavrnilo. Proti nadaljnji obravnavi so glasovali tudi v Gibanju Svoboda, čeprav zakon podpirajo. Odločitev bodo rajši prepustili volivcem, zato so napovedali referendum.

KOROŠKA POJE 2024. 12. marca je v Celovcu pod okriljem Krščanske kulturne zveze potekal koncert »Koroška poje«, ki so ga tokrat oblikovali le mladinski zbori. Občinstvo, med katerim so bili tudi predstavniki Rafaelove družbe, je bilo nad prireditvijo navdušeno, kar je dokazovala polna dvorana, nastopajoči pa so izrazili željo po nadaljnjem sodelovanju.

ŠPORT

PLEZANJE. Najboljša športna plezalka na svetu, Janja Garnbret, je 12. marca praznovala 25. rojstni dan. Na olimpijskih igrah v Tokiu je tekmovala v kombinaciji treh plezalnih disciplin in si pridobila zgodovinski naslov šampionke, 6. avgusta pa se bo za ponovni olimpijski naziv borila v Parizu. Neverjetna športnica ima sicer poleg tega osvojenih kar osem naslovov svetovne prvakinja.

SMUČARSKI SKOKI. Na Norveškem, v Trondheimu, so 12. marca potekali ženski smučarski skoki za svetovni pokal. Nika Križnar je po prvi seriji dosegla prvo, v končnem seštevku pa tretje mesto. Nika Prevc je po prvi seriji dosegla tretje mesto, končala pa na odličnem petem mestu. Razlike med prvimi skakalkami so tako minimalne, da sta lahko naši Slovenki upravičeno ponosni na dosežen rezultat.

Nikin brat Peter Prevc pa je v Trondheimu dosegel odlično drugo mesto. V prvi seriji je skočil 102,5 m, v drugi pa pod slabimi pogoji 97 m in za nekaj desetink izgubil proti Kobajašiju. Kot je povedal, je bil to prvi in edini nastop na kratki skakalnici, saj je že pred nekaj časa razglasil bližnjo upokojeitev. To pa ni skakalčev prvi uspeh v marcu. V Lahtiju je dosegel drugo mesto, v Hollmenkolnu pa četrto.

MOTOKROS. Tim Gajser je na uvodni vožnji na svetovnem prvenstvu, v razredu MXGP, v Argentini v prvi vožnji dosegel peto mesto, v drugi pa prvo. Skupni rezultat mu je prinesel tretje mesto, nad katerim je bil zadovoljen. Prvo in drugo mesto sta dosegla J. Prado in R. Febvre.

Tim Gajser, Vir: splet

KOLESARSTVO. Tadej Pogačar je s precejšnjo prednostjo osvojil zmago na 215 km dolgi dirki Strade Bianche. Na najtežjem odseku – Santa Mario – je silovito pospešil in pustil tekmece za sabo. 40 km pred ciljem je vodil za več kot 3,5 min. To je bila njegova 64. zmaga v karieri, ki jo pripisuje dobri pripravi in novim metodam dela.

Veterinar

1. Katero žival prikazuje fotografija? Napiši.

SE P

MČKAA

JZ A E C

NJ K O

KAVAR

CAOV

ZAKO

RIČAŠP

KKOŠO

LINETEP

OSG

ACRA

2. Besede razvrsti po skupinah:

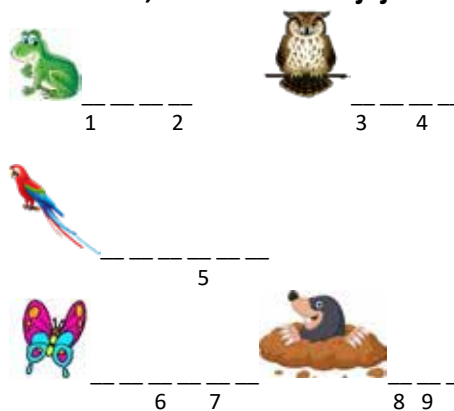
hobotnica	medved	meduza	veverica	rak	sova	želva	krava	bik	kobila
srna	ovca	lisica	prašič	delfin	volk	koza	oven	kit	jelen
Živali na kmetiji			Živali v gozdu				Živali v vodi		

3. Ali veš, katera žival je opisana?

- Je žuželka z dvema paroma kril, ki nabira med. Najbolj znana je kranjska sivka.
- Poleg poljskega, poznamo še planinskega. Eden iz skupine se imenuje divji kunec.
- Je hitra gozdna žival. Njen samec ima manjše razvejane rogove.
- Je majhen, pogosto škodljiv glodavec, z dolgim, golim repom.
- Poznamo okoli 400 različnih pasem, ki se razlikujejo po velikosti. Najbolj znani so lipicanci.
- Po hrbtu je pokrit z iglicami, po glavi in trebuhu pa ima grobo dlako.

- ___ miš
- ___ konj
- ___ srna
- ___ jež
- ___ zajec
- ___ čebela

4. Ali veš, kako se imenujejo živali?

Označene črke ti povejo ime prostora, kjer si lahko ogledaš različne živali:

1 5 4 2 7 3 8 5 4 9 6

5. Ali znaš odgovoriti?

Kako se imenuje žival, ki živi na kopnem in v vodi?

- dvoživka
- sesalec
- mehkužec

Kako se imenuje žival, ki za hrano lovi, pobija druge živali?

- zver
- mrhovinar
- plenilec

Kako se imenuje živalski ali rastlinski organizem, ki živi na škodo drugega organizma?

- zajedavec
- rastlinojdec
- mesojedec

Kako se imenuje skupina večjih domačih živali z veliko, široko glavo in rogovi?

- govedo
- drobnica
- žuželka

Kaj pomeni, če rečemo, da je nekdo molzna krava?

- Da ima veliko kmetijo.
- Da rad pomaga drugim.
- Da se ga da izkoriščati.

Kaj pomeni, če rečemo, da je nekdo na psu?

- Je brezdomec.
- Je brez denarja.
- Je izgubil psa.

REŠITVE:

- Pes, mačka, zajec, konj, krava, ovca, koza, prašič, kokoš, petelin, gos, raca
- Živali na kmetiji: krava, bik, ovca, oven, prašič, konj, kobila, koza
Živali v gozdu: lisica, medved, srna, jelen, sova, veverica, volk
Živali v vodi: riba, rak, delfin, kit, želva, hobotnica, meduza
1. čebela, 2. zajec, 3. srna, 4. miš, 5. konj, 6. jež
- Žaba, sova, papiga, metulj, krt → živalski vrt
- a, c, a, a, c, b

Igra za učenje jezika: KAJ BI BIL, ČE BI BIL

Prostovoljec zapusti sobo, ostali pa izberejo eno osebo iz skupine, ki jo mora prostovoljec uganiti. Uganjevalec lahko postavlja vprašanja po modelu. Na primer: Če bi ta oseba bila BARVA, katera barva bi bila? Če bi ta oseba bila INSTRUMENT, kateri instrument bi bila? ...

Kdor je vprašan, odgovori tako, da je odgovor čim bolj značilen za opis iskane osebe.

Ideje za vprašanja: SADJE, ZELENJAVA, DREVO, VREME, AVTO, ROŽA, ŽIVAL, LASTNOST, KNJIGA ...

Blagoslovitev cerkve Marije Pomagaj

Temeljni kamen za cerkev Marije Pomagaj v Slovenski hiši v Buenos Airesu je bil blagoslovljen pri polnočnici 24. decembra 1971. Zidava pa je potekala v naslednjih letih. Že sredi leta 1973 sta v njej sklenila sv. zakon dva para in tudi redna nedeljska služba Božja je bila v njej. Vendar je bila slovesna blagoslovitev opravljena na praznik Marije Pomagaj maja leta 1974.

Načrte za cerkev in sprednji del Slovenske hiše je pripravil arh. Marjan Eiletz, statični izračun je opravil inž. Milan Ecker, izvajalci pa so bili večinoma slovenski mojstri. Tudi notranja ureditev in oprema je bila v rokah slovenskih umetnikov.

Na predvečer je bil v dvorani dr. Gregorija Rožmana izveden oratorij Assumptio Hugolina Sattnerja. Pod vodstvom dirigenta dr. Julija Savellija so ga izvedli SPZ Gallus s sodelovanjem Slovenskih mladenk in Buenosaireškega slovenskega okteta ter solistov. Pri klavirju je oratorij spremljala Anka Savelli Gaser, violinski vložek pa je zaigral Alojzij Šonc.

Naslednji dan je msgr. Anton Orehar v spremstvu predstavnikov slovenskih domov v Argentini blagoslovil cerkev Marije Pomagaj in še nove šolske prostore. Celodnevno prireditev je zaključilo popoldansko petje lavretanskih litanij Matere Božje in blagoslov z Najsvetejšim. Oba dneva so bili prostori polni navdušenih rojakov.

Cerkev je zamišljena tako, da se ob velikih praznikih in svečanostih liturgičnega leta bogoslužni prostor razširi na dvorišče. S tem so lahko tudi zunaj cerkve številni verniki aktivno vključeni pri

Pogled na cerkev z dvorišča Slovenske hiše

sveti daritvi. Od tedaj ni več zaprek, da bi morali npr. za birmovanje iskati primernejših prostorov in se vsi obredi – velikonočni, božični, mašniški in drugi – lahko izvedejo v slovenskem okolju.

Le majhne spremembe so bile izvedene kasneje. Na prostoru spovednic je sedaj kor za pevski zbor; pod steno, ki predstavlja vojno vihro in duše umrlih, je namesto rož postavljena pepelnica, kamor se polagajo zadnji zemski ostanki

umrlih rojakov. Na isti steni pa je bila kmalu postavljena plošča z emotivnim tekstom dr. Tineta Debeljaka:

Duše slovenskih žrtev vojne, revolucije,
prisilnih vrnitev, izgnanstva!
Spominjaj se nas!,
vpijo iz onostranstva.
Za mrtve ne bodi mrtev!
Moli za pokojne.

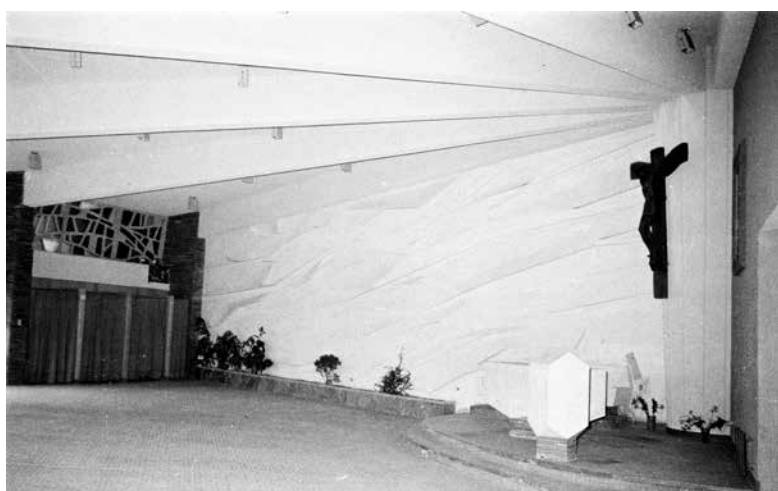
Desna stran cerkve s tabernakljem, kot si ga je zamislila akad. slikarka Bara Remec.

Podoba brezjanske Marije je naslikal slikar Marijan Koritnik.

Križ nad oltarjem je delo akad. kiparja Ivana Bukovca.

Prvotna leva stran (s spovednicami in prazno viharno steno)

Med božično polnočnico 1973 (maševali so Jože Škerbec, msgr. Anton Orehar in misijonar Lovro Tomažin DJ), ko so že bile postavljene figure duš, a brez plošče z Debeljakovim tekstom.

Pogled na polno cerkev

SPZ Gallus z dirigentom dr. Julijem Savellijem je vsa leta prepeval pri cerkvenih obredih.

► Tino MAMIĆ

ZNAČILNI SLOVENSKI PRIIMKI

Sin Kovača ali kovača je postal Kovačič

Starodavni poklic kovač, ki ga je imela vsaka vas, se je prelil v več različnih priimkov: Kovač, Kovaček, Kovačevič, Kovar ... V Sloveniji je med »kovaškimi priimki« največ Kovačičev. To je tretji najpogostejši priimek v državi.

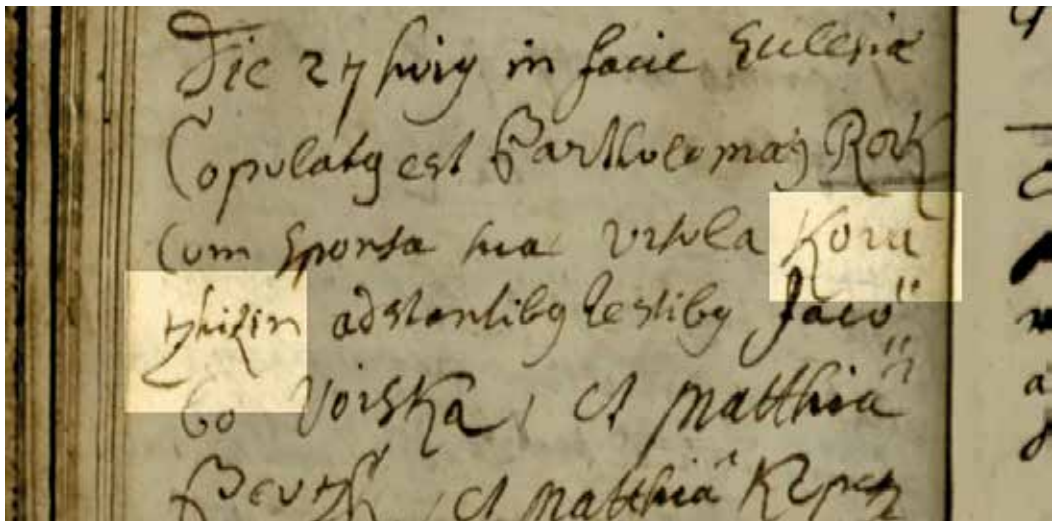
Kovačič je bil sin nekoga s priimkom Kovač ali nekoga, ki je bil kovač po poklicu. Tako pravi jezikoslovec Janez Keber. Ker pa je tudi priimek Kovač nastal iz rokodelskega poklica, je prvotni pomen vsekakor kovač. Kovačič je eden od številnih izpeljanih poklicnih priimkov: Zidar – Zidarič, Kolar – Kolarič, Šuštar – Šuštaršič ...

Čprav radi naglašamo priimek na prvem zlogu, pa je pravilno naglaševanje na drugem zlogu (Kovačič).

Beseda kovač izhaja iz kovanja. V starocerkveni slovanščini so imeli besedo kovati, ravno tako pa že v praslovanščini, razlaga jezikoslovec dr. Marko Snoj. V indoevropskem prajeziku, iz katerega so se razvili indoevropski jeziki, se je uporabljala osnova ali koren besede *kahu-*, kar pomeni *tolči*.

V Sloveniji živi 5461 Kovačičev, 140 manj kot pred desetletjem. Tu je še 295 Kovačičev, ki so priseljeni. Ne vemo, koliko Kovačičev je bilo v začetku Kovačičev in so si eno črko poslovenili. Vemo samo to, da je velika večina prišla v zadnji četrtini prejšnjega stoletja: leta 1971 je bilo Kovačičev samo 17. Zato je po priimku danes težko z gotovostjo določiti, ali gre za Slovence, Hrvata ali Srba. Le za izpeljanko Kovačevič oziroma poslovenjeno Kovačevič lahko trdimo, da ni nastala v slovenskih deželah.

Kovačič je eden od mnogih slovenskih priimkov, ki se končujejo na končnico -IČ. Zmotno je namreč prepričanje, da slovenski priimki nimajo te končnice. Ravno obratno, najbolj pogosta končnica slovenskih priimkov je ravno -IČ.

Poročni vpis Uršule Kovačič in Jerneja Raka v Dobo pri Domžalah iz leta 1719. Opazimo, da je duhovnik zapisal žensko obliko priimka, s posebno žensko končnico: KOVAZHIZIN. Danandanes priimki, žal, nimajo več ženske oblike Kovačičeva ali Kovačička, ampak samo moško Kovačič. Gre za vpliv nemškega pravopisa: ko so pred letom 1800 v matičnih knjigah začeli uporabljati nemščino namesto latinščine, je slovenska končnica začela izginjati. Knjiga je iz Nadškofijskega arhiva Ljubljana.

Kovačič nima samo enega gnezda, ampak jih ima celo vrsto. Zato si vsi Kovačiči niso v sorodu. So pa lahko v sorodu Kovači in Kovačiči. Na vsem svetu je največ Kovačičev ravno v Sloveniji. Svoje gnezdo pa imajo tudi na Slovaškem: tam jih živi 394, na Češkem pa 94. Na Hrvaškem živi 9469 Kovačičev, v Bosni in Hercegovini 1072, v Srbiji pa 1417.

Potomce Kovačičev in Kovačičev najdemo po vsem svetu. Poglejmo samo, kje živijo *Kovacici*: ZDA (1440), Avstrija (616), Nemčija (452), Avstralija (401), Kanada (378), Francija (267), Švedska (161), Argentina (156), Italija (92), Čile (87) ...

Zgodovinar Milko Kos je najstarejšo omembo priimka našel v urbarju za Postojno. V Landolu pri

Postojni je bil davčni obveznik leta 1498 Andrej Kovačič, zapisan kot *Anndre Khouatschitsch*. V goriškem urbarju leta 1507 opazimo v Podgori pri Gorici in v Medani v Goriških brdih kmeta, davčnega obveznika, zapisanega kot *Khabaschitsch* oziroma *Khabaczitsch*. V Tolminu pa je leta 1523 živel *Paule Cobaschitz*, torej Pavle Kovačič.

Pri Kovačiču je tudi hišno ime. Na Gorenjskem ga najdemo v Slovenskem Javorniku (Jesenice) in v Rakovniku pri Medvodah, kjer je Kovačič kupil gostilno, v katero je bil rad zahajal in je po njem nastalo hišno ime. Imeni sta vpisani v registru nesnovne kulturne dediščine na portalu Hišna imena.

Naročite svoje družinsko drevo!

00-386-31-646-870
info@tinomamic.eu

www.tinomamic.eu

Prehajanja

Morski motivi Žige Okorna

U podabljati morje je velik privilegij za tiste, ki v njem prepoznajo brezmejno govorico barv, vsaka izmed nians pa fabulira svojo zgodbo. Srebrna ob zori, opoldne zelena, zvečer temno modra. Včasih je videti skoraj rdeča. Enkrat se sence nevihtnih oblakov vlečejo čezenj, drugič se ga zlata sončna svetloba dotika povsod. Bele strune galebov ga mnogokrat preletavajo kot biseri. Noči ob morju prinašajo veliko spominov, ki jih poletje nikoli ne pozna – in obratno. Zrak se zdi jasnejši, zvezde svetlejše, preteklost bližje. Doživljanje vsakega trenutka je bolj intenzivno kot kjerkoli drugod. Čas se ustavi v upanju, da nikoli ne mine. Trenutki, ki jih lahko mehka duša objame ob morju, so dovolj impulzivni, da vsrkajo vase vse, kar lahko ponudijo umetniku v dar za ustvarjanje.

Vse izpovedane utrinke lahko srečamo v novi Galeriji Mulec, ki je svoja vrata odprla decembra 2023 na Trubarjevi cesti v Ljubljani. V mesecu februarju letos pa je bila v njej otvoritev razstave Žige Okorna z naslovom *Prehajanja*. Žiga Okorn (Ljubljana, 1967) je slikar in oblikovalec. Akademijo za likovno umetnost v Ljubljani je zaključil z razstavo v stari čolnarni v Tivoliju leta 1991 pri prof. Gustavu Gnamušu in prof. Tomažu Brejcu. Od leta 1994 deluje kot svobodni umetnik. Je soavtor prenove nekdanjih vojaških zaporov v mladinski hostel Celica in avtor ene od celic. S skupino *Sestava* je dejaven pri vrsti strokovno-civilnih pobud, ki se dotikajo likovne umetnosti in kulture na pedagoškem (proti ukinitvi likovnega pouka v osnovnih šolah), kulturno-varstvenem (pobuda za strokovno rešitev Robbovega vodnjaka, Celica mestu, proti prodaji Celice) in stanovskem podro-

čju (pobuda in soorganizacija dražbe za rešitev DSLU). Ukvarja se prav tako z oblikovanjem in urejanjem razstav, ilustracijo, fotografijo in notranjim oblikovanjem. Od leta 1991 svoja slikarska dela – akvarele, risbe in kipe – redno razstavlja doma in v tujini.

Besede univerzitetnega profesorja na oddelku za Vizualno umetnost in oblikovanje Jirija Kočice so ob otvoritvi Okornove razstave *Prehajanja* bile sledeče: »*Prehajanja, kot je Okorn tudi naslovil svoj cikel del, niso samo prehajanja stanj, ki jih doživljamo pri opazovanju narave, morja, pokrajine, v kateri se hitra spreminjanja samega prizora menjavajo iz trenutka v trenutek, temveč so to tudi prehajanja, v katerih občutimo prehode čustvenih stanj in stanj naše celotne zaznave. Od tiste, ki zaznava zunanje oblike, spreminjanje čutnih senzacij, do senzibilnosti lastnega telesa, naše celovite zmožnosti, da premišljujemo in včasih tudi jasno uvidimo, kako in zakaj nam svet okrog nas postaja domač šele prek podob in prek jezika, ki ga dobivamo v dar od umetnikov in njihove umetnosti.*«

Že leta 2002 je Žiga Okorn prejel nagrado za najboljši akvarel na Ex-temporu Piran in leta 2008 na Ex-temporu Grožnjan. 2004 je s skupino *Sestava* prejel plaketo mesta Ljubljana za umetniški

projekt prenove nekdanjega zapora na Metelkovi v mladinsko prenočišče Celica in leta 2009 nagrado zlato gnezdo. 2006, 2008 in 2011 je bil kot soavtor dobitnik nagrade Arhitekturne zbornice Slovenije zlati svinčnik.

Pri svojih razstavljenih morskih motivih, naslovljenih *Prehajanja*, je Okorn, kar pred tem ni bilo v njegovi maniri, prikazal popolno odsotnost vsega, kar je človeško. Nikjer ni ladij, jader, čolnov, ni letalskih sledi ne kopalcev niti kopnega. Le na redkih slikah se pojavijo sledi, pri katerih ne moremo ugotoviti, ali gre za kopno ali zgolj za igro oblakov. Prav tako je izzivalna njegova specifičnost mešanja in nalaganja barv. Izmenjujoče si horizontalne linije med nebom in zemljo se na platnu nalagajo druga nad drugo in asociirajo na božansko neskončnost vsega, kar obstaja. V nizu impresionistično naslikanih barvnih nians z različno barvno interpretacijo pa morda že lahko vidimo napoved nekih novih slikarjevih obetov oziroma novi razpoloženski kolorizem. Umetnikov duhovni svet vibrira skozi impresionističen likovni medij, prepričljivo kot odraz zaznavanja le njemu lastnih, osebnih notranjih doživetij. V linijah vzporednih barvnih nians ni mogoče ujeti ne začetka in ne konca, saj vse prikazano ves čas traja in traja ter na koncu izgine v večnost.

BENELUKS

BRUSELJ

Gost meseca februarja in priprava na zakramente v postnem času

V nedeljo, 25. februarja, na drugo postno nedeljo, smo v Slovenskem pastoralnem centru gostili stalnega diakona Dirka Van Erpsa. Že več kot deset let opravlja službo diakona v bruseljskih zaporih, sicer pa je do pred kratkim opravljal pomembno službo v Evropski komisiji. Haren, kjer sedaj deluje, je največji zapor v Belgiji.

Med nedeljsko mašo na drugo postno nedeljo je stalni diakon Dirk imel homilijo, v kateri nam je približal Jezusovo spremenitev na gori in nas poslal v svet s pričevanjem o Božji bližini, dobroti in neizmerni ljubezni. Po maši je sledil pogovor z gostom. Orisal je svoje delo v zaporih, kjer je pomembno predvsem poslušati, razumeti, biti blizu. Njegovo pretresljivo pričevanje je potrdilo našo postno usmeritev. Na prvo postno nedeljo, ko smo imeli tudi obred pepeljenja, smo si na podlagi postnega pisma slovenskih škofov zadali nalogo treh p: poslušnost, potrpežljivost, ponižnost.

V postnem času se po nedeljskih mašah srečamo starši in otroci, letošnji prvoobhajanci in birmanci. Letos imamo devet prvoobhajancev in pet birmancev. Priprava na zakramenta prvega svetega obhajila in birme poteka skupaj s starši. Vsakič ena od družin sodeluje pri pripravi nedeljske maše, po maši pa v enournem srečanju poglobljamo vsebino svete evharistije in pomen binškošči in darov Svetega Duha. Družina, ki je zadolžena za pripravo nedeljske

maše, speče doma tudi kruh, ki ga med mašo položimo na oltar in si ga na koncu veroučnega srečanja tudi razdelimo. Družina poskrbi tudi za okrasitev kapele.

V nedeljo, 10. marca, smo se v katehezi poglobili v postni čas in velikonočno tridnevje. Otroci so izdelali postno kocko, ki jo bodo v postnem času doma pridno uporabljali. Spoznali so tudi ljudsko pobožnost križevega pota. Na peto postno nedeljo smo skupaj obiskali Marijino cerkev v La Cambre, kjer je čudovito poslikan stenski križev pot. Skupaj smo opravili pobožnost križevega pota.

Poročilo je pripravil župnik, dr. Zvone Štrubelj

Diakon Dirk Van Erps o svojih izkušnjah pri delu z zaporniki v Bruslju

Med nedeljsko mašo v novi kapeli SPC v Bruslju

Mama Saša predstavlja otrokom in staršem postaje križevega pota.

Med pogovorom z belgijskim diakonom Dirkom Van Erpsom o pastoralni oskrbi zapornikov

Otroci in starši pri katehezi o velikonočnem tridnevju

FREYMING-MERLEBACH

Mesec marec

Poslovi smo se od meseca februarja, meseca naravnih lepot, ki jih nudi običajno letni čas, ko se narava začne prebujati. In vendar ko pišem te vrstice, se nam je skoraj po dolgih tednih tudi prikazalo sonce. Čeravno je skozi temne oblake zasvetilo le za nekaj trenutkov, je ta drobna malenkost spremenila in razveselila dan. Ob teh sivih deževnih dnevih, ki si letos sledijo, se človek zares razveseli vsakega sončnega žarka. Narava se kljub sivim oblakom prebujata, da prve spomladanske cvetlice že krasijo naravo.

Tudi običaji, ki nam jih tradicionalno ponuja mesec februar, so se kljub vremenskim težavam odvijali. Karnevalski čas in njegovo razvedrilo med publiko si je sledilo v ritmu. Tudi pri slovenski misiji nismo pozabili na pustno tradicijo. Po sveti maši v nedeljo, 11. februarja, smo se gostje povzpeli v prostore dvorane, kjer nas je čakalo kot običajno ob celodnevem srečanju zelo okusno kosilo. Zaužili smo izredno z dobrotami pripravljeno jed odličnega kuharja župnika Jožeta Kamina. In našli dvorano, okrašeno v stilu pustne nedelje. Držimo se starih pustnih običajev kot zakoreninjene stare tradicije. Takoj ob vstopu v dvorano so si gostje nadeli tipične klobuke in dali pečat praznovanju pusta. Gospod Bruno se je zelo potrudil in zabaval vse navzoče. Popostril je del zabavnih trenutkov z razstavo pustnih oblačil in nudil navzočim dan v veselju karnevalske tradicije.

In že je sledila pepelnica, sporočilo postnemu času, in nas vpeljala v 40-dnevno premišljevanje Jezusovih postnih dni, ki nas bo spremljalo do velike noči.

Kako čas beži. Človek ima občutek, da smo včeraj še prepevali božične pesmi in občudovali jaslice. In že puščamo za sabo pepelnico in začenjamo obdobje postnega časa. Šest postnih nedelj je pred nami. In vsaka nedelja je spomin na Kristusovo trpljenje in vstajenje.

Občni zbor

V nedeljo, 25. februarja, nas je dolžnost privabila k seji občnega zbora društva Prijateljev slovenske katoliške misije Freyming-Merlebach. Obisk članov je potrdil zavest članske dolžnosti. Bogu smo hvaležni za štiridesetletno pot društvenega življenja, za vsa uspešna delovanja, za vse milosti, ki jih sprejemamo iz Božjega objema. V uspehu in veselju prištevamo leta in priporočamo v Božje varstvo tudi leto 2024.

Vsakoletni občni zbori so si slični. Le vsako tretje leto se pri društvu Prijateljev slovenske katoliške misije po predpisih društvenega statuta voli odbor na novo. Tako da so za leto 2024 volitve odpadle. Ponovno bo društvo volilo nov odbor prihodnje leto 2025.

Ker za leto 2024 ni sprememb, ostane odbor nespremenjen. Le pri kontrolni komisiji je predsednik župnik Jože Kamin predlagal, da se doda še tretja oseba kot nadomestilo, ker je članica komisije Allard Raymande bolna.

Obpravnavali smo vse letne dogodke. V slovenskem jeziku nam je predstavila letno poročilo podtajnica Fany Šumej. V francoskem jeziku je poročilo odpadlo. Generalna tajnica za francoski jezik Christine Hero je bila iz osebnih razlogov odsotna. Bruno Perriol, računovodja, nam je predložil finančno stanje: vse odhodke in prihodke celotnega leta. Rezultati so prikazali uspešno finančno stanje in delovanje leta 2023.

Razgovori so si sledili o novih perspektivah, ki smo jih načrtovali za leto 2024.

Po končani seji se je pogovor prisotnih razvil v živo o programu za leto, ki smo ga začeli na kulturni in duhovni ravni. Sejo smo zaključili kar v pozni uri, v prijetnem klepetu in dobri volji ter ob dobri zakuski.

Kostumi iz francoskega ozemlja vse tja do najmanjših otokov

Pustni plesni korak na misiji v Merlebachu

Seje se je udeležila tudi najstarejša članica društva, 95-letna gospa Marija Wetzel. Marija, Mimi, kakor jo kličemo v prijateljskih odnosih, potrdi v vsakem primeru, da nosi v sebi zavest, da se pretaka v njenem srcu slovenska kri. Je izredno veselega in korajžnega značaja in izredno bogatega spomina. Zelo prijetna za pogovor, njeni pogovori so kot izvlečki knjige njenega življenja. Zdravje ji je kar

naklonjeno in to je Božja milost. Ob nedeljah, ko se ji ponudi priložnost, da lahko prisostvuje pri maši, njena duša prekipeva v veselju. Pri društvu smo veseli tako zvestih prijateljskih članov, ki nosijo v srcu zavest narodnosti in Božje ljubezni.

Ob koncu seje smo ji v znak spoštovanja poklonili vrtnico, Marijin simbolični cvet.

Jožica Curk

95-letna Marija Wetzel z vrtnico ob rojstnem dnevu

Občni zbor društva Prijateljev slovenske katoliške misije, ki ga je vodila predsednica Jožica Curk.

PULJ

Pozdrav iz Pulja, januar–marec 2024

Po lepo preživetem decembru je mesec januar minil, kot bi pihnil, saj se je tudi v tem mesecu marsikaj dogajalo. Mešani pevski zbor Encijan je pričel s pevkimi vajami že 8. januarja s pripravo za marec – Primorska poje. Tudi kreativna delavnica je januarja pričela s poslikavo pisanic za velikonočne praznike, kreativke so prave mojstrice. Februarja je potekala tudi mala šola slovenščine. Tokrat je sodelovala nečakinja Klavdije, Lidija z Reke. Predvideva se, da bo mala šola tudi v velikonočnih počitnicah in želimo, da se nam še kdaj pridružiš.

Praznovanje našega velikana in pesnika Franceta Prešerna smo letos slavili na Reki v gledališču HRD na Sušaku. Ogledali smo si veseloigro Pamela Carla Goldonija v režiji Andreja Zalesjaka. Dobro sprejeta in obiskana predstava z domiselno režijo, enkratnimi igralci, čudovitimi kostumi je navdušila prisotne v povsem napolnjenem gledališču. Gledališko predstavo so nam ob slo-

venskem kulturnem prazniku podarili: Svet slovenske narodne manjšine Primorsko-Goranske županije in mesta Reke ter Slovensko kulturno društvo Oljka iz Poreča – hvala vam! Udeležila so se slovenska društva Istre in Primorsko-Goranske županije, kot so SKD Snežnik – Lovran, SKD Istra – Pulj, SKD Lipa – Buzet, SKD Oljka – Poreč, SKD Lokve – Gorski kotar, SKD Bazovica – Reka in SKD Labin. Po predstavi nas je predsednica Danica Avbelj zadovoljne in nasmejane (iz Pulja nas je bilo 28) odpeljala na večerjo v Lovran. V Pulj smo se vrnili veseli in bogatejši za Goldonijev humor okrog 24. ure.

Pred začetkom posta, pred pepelnico je naša predsednica društva Danica Avbelj pripravila pravo pojedino za svoj okrogli 70. rojstni dan. Povabila je vse sekcije v Galerijo, kjer imamo sicer razstave, telovadbo in Encijan pevske vaje. S pomočjo nekaterih pridnih rok je Galerija postala najboljša restavracija z raznolikim jedilnikom. Od tatarskega bifteka, odojka, zelja, vegetarijskega jedilnika do v kuhinji Slovenskega doma narejenih slovenskih dobrot, kot so flancati, specialiteta

Delo naših kreativk, pisanice in cvetje, priprava za veliko noč

Naše kreativke, ki jih že leta uspešno vodi Štefica Sliško (prva z desne), sodelujejo še Branka, Franciska, Tea, Alenka, Lili in Ada.

Mala šola

Nastopajoči: Goldoni, Gospa Jervis – služkinja, Pamela, Longman – služabnik, Lady Davers – sestra, Sir William – nečak

Danice (slike povedo vse). Danica se je rodila v Sloveniji na Prevojah pri Lukovici 13. februarja 1954. Po smrti moža je prišla na Hrvaško leta 2005 in pred upokojitvijo zgradila hišo. Izvedela je za SKD Istra Pulj, se včlanila, udeleževala pri raznih sekcijah, pridružil se je tudi mešanemu pevskemu zboru Encijan. Po zelo uspešnem vodenju društva naše Klavdije Velimirovič, od leta 2005 do 2015, je Danica kandidirala za predsednico, bila izvoljena in nas vodi že tretji mandat. Vsi ti kličemo še na mnoga zdrava leta, želimo blagoslov na vseh poteh, ki so ti namenjene.

Konec februarja pa je odjeknila med nami žalostna novica. Za vedno nas je zapustila naša nepozabna, draga, srčna gospa z velikim srcem in vedno nasmejana Klavdija Velimirovič. Pred kratkim se je s pevskim zborom Encijan še pripravljala na koncert Primorska poje, bil je 3. marca 2024, a smo ga odpovedali. Žal bo ostal tvoj sedež v zboru za vedno prazen! V osmrtnici zbora je pisalo: »Izpele so se poslednje note za te-

be, draga naša Klavdija, vendar zven teh not bo vedno odzvanjal v nas!« V Slovenskem društvu Istra Pulj in tudi širše je nastala neizmerna praznina.

Klavdija se je rodila 7. julija 1941 v slovenski vasi Brestovica na Krasu. Vrtnec takratne vojne je uničil novo ustvarjeno družino. Tako je Klavdija otroštvo preživela v družini samske babice Albine. Revščina je narekova-

Predsednik zbora Branko Velimirovič razlaga dar Danici Avbelj.

Encijan, slavljenska in predsednica društva Danica Avbelj

Naša 70-letnica je pripravila pravo pojedino.

la pogoje življenja, majhna družina se je preselila v Pulj, kjer je babica Albina našla službo, Klavdija in mlajša sestra Jožica sta se šolali. Klavdija je po srednji šoli poleg redne službe in veliko žrtev končala ekonomsko fakulteto na Reki. Znanje, pridnost in pravilen pristop k delu so jo spremljali celo življenje, najprej v Uljaniku, v JAT-u in drugih podjetjih. Svojega dragega partnerja za življenje je našla v Pulju v Bogdanu Velimiroviću, kjer je družina uspešno zgradila lep dom z vrtom, polnim rož, sadnega drevja in s pogledom na morje. Dobila sta dva čudovita sinova, starejšega Igorja, nato še Branka. Sreča majhne družinice je bila popolna, šola v Pulju, študij obeh sinov v Zagrebu. Žal so dogodki državljanske vojne zopet močno vplivali

vali na usodo srečne družine. Treba se je bilo soočiti s hudo boleznijo in nekaj let pozneje z nenadno izgubo ljubljenega moža Bogdana. Izginila sta sreča in varnost v družini, vendar je Klavdija z večnim optimizmom in energijo našla pozitiven izhod iz vsake težave. Prezgodnja smrt moža je prebudila v Klavdiji ljubezen do slovenskega maternega jezika in kulture. Aktivno delo dveh desetletij v Slovenskem kulturnem društvu Istra Pulj, od tega deset let kot predsednica društva, je pustilo ogromno dosežkov. Dobili smo težko pričakovani Slovenski dom. Navdajala si nas z optimizmom, da je z vztrajnostjo in pozitivnim odnosom do sočloveka možno doseči skoraj nemogoče. Bila si prijateljica, sodelavka, predsednica, ustanoviteljica zbora

Encijan, pevka pri nas pred leti tudi v makedonskem društvu, učenka igranja na citre, prevajalka, recitatorka ter še in še. Tudi recital Aleksandrinke je po Klavdijini zaslugi zagledal luč sveta. Hvala, Klavdija, za to, kar ste bili.

Življenje je kot rožni vrt, ljudje le enkrat skozenj gremo. Vsak nabira si svoj šopek let, koliko cvetov bo v njem, nikdar ne vemo.

Za SKD Istra Pulj
I. Koletnik

Fantje so ji med drugim zapeli tudi »Vse najboljše«, kar je privabilo solze v oči.

Presrečna babica z vnukinjo Saro

Vedno zadovoljna Klavdija med rožami

Zadnji glasbeni pozdrav Klavdiji pred vežico v Premanturi

NEMČIJA

AUGSBURG

Praznovanje slovenskega kulturnega praznika in pustni ples v Augsburgu

Slovensko kulturno in športno društvo (SKŠD) Drava Augsburg je v soboto, 27. januarja, izvedlo prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku.

Najprej so vsi zbrani zapeli slovensko himno. Pozdravnemu govoru predsednice društva, Brigitte Savski, je sledila skupinska recitacija Prešernove Zdravljice, kjer so nastopajoči prikazali lepoto te pesmi in jo še podkrepili, ko so ob končani recitaciji dejansko nazdravili z žlahtno kapljico. V nadaljevanju je Marko Cerrar recitiral Prešernov Uvod h Krstu

pri Savici. Jezikoslovec dr. Boštjan Dvořák je recitiral več pesmi, med drugimi Prešernovo pesem Učenec v slovenskem in nemškem jeziku (Der Lehrling) in krajšo pesem sodobne slovenske pesnice Nine Medved v slovenskem in nemškem jeziku. Podpredsednica društva Cvetka Javernik je recitala dve lastni pesmi. Njena pesem Plesalka odraža

njeno veliko in dolgoletno ljubezen do slovenskih narodnih plesov, kajti že dolga leta vodi slovensko folklorno skupino v Augsburgu.

Kulturni je sledila zabavna prireditev, pustni ples. Pustna garda Lechana Gersthofen je uprizorila živahno glasbeno-plesno predstavo. Ob zaključku predstave je skupina Lechana podelila svoja priznanja za

služnim osebam. Med odlikovanimi sta bila tudi župnik v Augsburgu, Roman Kutin in župnik v Münchnu, Dori Pečovnik.

Za glasbo in ples je na pustni veselici skrbel narodno-zabavni ansambel Simona Gajška iz Slovenije.

Avtorja poročila: Marko Cerar, Brigita Savski

Marko Cerar je recitiral Krst pri Savici.

Skupina je recitirala Prešernovo Zdravljico.

Prešernova proslava v Ravensburgu

V soboto, 10. februarja, je v Ravensburgu potekalo srečanje slovenskih rojakov v prazničnem vzdušju. Najprej je bila v cerkvi

Kristusa Kralja sveta maša, nato pa v dvorani pod cerkvijo Prešernova proslava. Člani društva Planinka so pripravili in izvedli lep program. Posamezniki so recitirali Prešernove pesmi. Za popestri-

tev je poskrbel zborček, ki je ob spremljavi harmonike zapel nekaj pesmi. Sledil je lep večer ob dobri hrani, kramljanju, petju in domači glasbi.

R. K.

Ob glasbi ansambla Simona Gajška je vsa dvorana plesala.

Zdenka Križ je orisala življenjsko pot Franceta Prešerna.

Pesem Povodni mož sta izmenjaje recitirala Nežka Kljajič in Marjan Logar.

Slovenske pesmi je ob spremljavi harmonike prepeval kvartet društva Planinka.

MÜNCHEN

Župnijski izlet

V soboto, 2. marca, smo se odpravili na izlet v mesto Frankfurt v nemški pokrajini Hessen. Idejni organizator je bil diakon Ralph Prausmüller. Po dobrih treh urah vožnje z ICE-vlakom smo prispeli na glavno železniško postajo, se nato odpravili v bančno četrt mesta z nebotičniki, kjer imajo sedež banke, zavarovalnice in drugi finančni inštituti.

Ob 11. uri smo prišli do Arheološkega muzeja, kjer je še do 17. mar-

Skupina izletnikov v Frankfurt

ca razstava slovenske arheologije z naslovom »Tweets from the Past« kot del knjižnega sejma v lanskem oktobru. Na njem je bila Slovenija častni gost.

Videli smo dragocene izkopenine, ki predstavljajo:

- glasbila, npr. piščal iz kosti jamskega medveda kot eno najstarejših na svetu, staro 50.000 do 60.000 let iz dobe neandertalcev. Našli so jo v jami Divje babe pri Cerknem leta 1995;
- predmete, ki imajo simbolni pomen, kot so božanstva, živalske figure;
- predmete, na katerih so najstarejši zapisi. Situla (vrč iz Vač) kaže na predrimsko kulturo na naših tleh.

Vse te najdbe nam dajo vpogled v duševnost in življenje takratnih prebivalcev, njihovo kreativnost in razvoj.

Po obisku muzeja smo si ogledali Römer, historično središče mesta z mestno hišo in lepe stavbe v predalčni gradnji (Fachwerk). Dobro kosilo smo imeli v restavraciji Haus Wertheym, v stavbi iz 15. stoletja.

Po kosilu je bil na sporedu ogled znamenitosti mesta: Paulskirche,

Frankfurt, bančno središče EU

Mestna hiša

kraj zasedanja prvega nemškega parlamenta v letih 1848 in 1849, Kaiserdom St. Bartholomäus, rimsko-katoliška cerkev, kjer so bili kronani rimsko-nemški cesarji.

Ogledali smo si tudi rojstno hišo pesnika Johanna Wolfganga Goetheja, roj. 1749, in železno brv (Eiserne Steg) prek reke Main, od koder se vidi lepa panorama mesta.

Domov smo odnesli polno torbo lepih vtisov, pa tudi vreme nam je bilo naklonjeno. Nekaj po 21. uri smo prispeli nazaj v München.

dr. Gabrijela Gerber-Zupan

STUTTGART

Pastoralno delo slovenske župnije v Stuttgartu

Zelo kratko, a lepo molitev običajno pripisujejo svetemu Avguštinu, priljubljenemu svetniku iz 5. stoletja. Z njo ne prosimo le tega, da bi se nas polotil spanec, temveč v Božje varstvo izročamo tudi svoje najbližje in prosimo za njegovo milost, da jih obda in potolaži.

»Pazi, Gospod, na tiste, ki nocoj delajo, se zbujaajo ali jočejo. Naj vsi angeli in svetniki bdijo nad tistimi, ki spijo. O Gospod Jezus Kristus, s svojo mogočno roko pomagaj utrujenim, pobožaj bolne, blagoslovi umirajoče, pomiri trpeče, usmili se vseh ranjenih in zaščiti

vesele. Objemi vse s svojo Božjo ljubeznijo. Amen.«

Iz otroštva se spominjam, da v družnični cerkvi orgle še niso bile na elektriko, zato je organist vsakokrat povabil k sodelovanju koga, da je »gonil meh«. Ta je skrbel za stalno zalogo zraka v mehu, da so piščali imele potreben zrak in je organist lahko nemoteno igral. Če si prenehal s poganjanjem meha, so orgle še nekaj časa igrale, a vedno bolj rahlo, dokler niso utihle. Nekaj podobnega v prenesenem pomenu velja za molitev. Če je redna, stalna, je kot zrak, ki polni dušo in ji omogoča, da živi, da poje, da dá kaj od sebe. Če je nestalna, pa človekov duh počasi peša. Podobno kakor beremo v starozaveznem odlomku: ko sta Aron

in Hur Mojzesu pri molitvi podpirala roke, je molitev imela uspeh in Mojzes je zmagoval, če sta omagovala, pa je Mojzesova vojska izgubljala v boju. Če je molitev tako življenjskega pomena, ni čudno, da jo Jezus tako zelo priporoča in spodbuja k vztrajnosti v molitvi. Če je vdova, ki je bila najšibkejši člen takratne judovske družbe, zgolj s svojo vztrajnostjo – ki je mejila že na nadležnost – pri brezbriznem sodniku dosegla usmiljenje, kako Božji otrok pred svojim Bogom, ki je Oče, ne bi bil deležen usmiljenja. Res je, da v molitvi ni vedno po naše. Kot starši otroku ne ugodijo vseh želja, ker morda zanj niso dobre, tako tudi Bog večkrat ne usliši po naše, ampak po svoje. A dostikrat še bolje. Zdi se, da je molitev proces. Ob tem

80 let je praznoval Štefan Fabčič.

ko prinašam pred Očeta svoje prošnje in pri njih vztrajam, upam, da se »mehča« Očetovo srce in da me bo

90 let je praznovala spoštovana Doroteja Oblak.

Družina Vugrinec in družina Mrgole

Borut Hižman na obisku v Slovenskem domu

Gospoda Martin in Miro v Slovenskem domu

Michaela in Melanie na slovenski prireditvi

uslišal. In lahko se zgodi. Rekorderka v vztrajni molitvi v tem smislu je sv. Monika, Avguštinova mama, ki je trideset let molila za spreobrnjenje svojega sina. In bila je uslišana. Danes njenega sina poznamo kot svetega Avguština, enega štirih zahodnih cerkvenih očetov. A vztrajnost v molitvi ne spreminja samo Očetovega srca. Je obojestranski proces. Vztrajna molitev spreminja tudi srce prosilca, da bi kljub veliki želji biti uslišan v svoji prošnji hkrati tudi sam rasel v velikodušnem sprejemanju tega, kar izgovarja, ko moli: »zgodí se tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji«.

Želim se vrniti k premišljevanju o cerkvenih očetih in danes spregovoriti o največjem očetu latinske Cerkve, sv. Avguštinu, možu strasti in vere, ostrega uma in neutrudne pastirske skrbi. Tega velikega svetnika in cerkvenega učitelja pogosto poznajo vsaj po imenu celo tisti, ki ne poznajo krščanstva in niso z njim domači, saj je pustil globoko sled v zahodni kulturi in kulturi vsega sveta. Zaradi edinstvenega pomena je vpliv sv. Avguština segel zelo široko in lahko bi rekli, da po eni strani vse poti latinske krščan-

ske književnosti vodijo v Hipon (danes je to Annaba na alžirski obali), mesto v rimski Afriki, kjer je bil škof od leta 395 do smrti leta 430; in po drugi strani, da se iz tega kraja razveja še mnogo drugih poti kasnejšega krščanstva in same zahodne kulture. Redko je neka civilizacija našla tako velikega duha, ki bi znal zbrati njene vrednote in prikazati njeno notranje bogastvo s tem, da je iznašel misli in oblike, s katerimi bi se kasneje hranili potomci, kakor to poudarja tudi papež Pavel VI.: »Lahko rečemo, da se vsa antična misel steka v njegovo delo in da iz njega pritekajo miselni tokovi, ki preplavljajo vse izročilo nauka v naslednjih stoletjih« (AAS 62, 1970, str. 426). Avguštin je poleg tega tisti cerkveni oče, ki je zapustil največje število del. Njegov življenjepisec Posidij pravi: »Izgledalo je nemogoče, da bi kakšen človek lahko napisal toliko stvari v svojem življenju.« O teh raznih delih bomo spregovorili na enem prihodnjih srečanj. Danes pa bomo pozornost usmerili na njegovo življenje, ki ga je mogoče dobro razbrati iz njegovih spisov, še posebej iz Izpovedi, te izredne duhovne avtobiografije, napisane

Naše gospe v Slovenskem domu v Stuttgartu

Bogu v slavo, ki so njegovo najbolj znamenito delo. In to upravičeno, saj so prav Avguštinove Izpovedi s svojim pozornim obravnavanjem notranjosti in psihologije vzpostavile vse do sodobnih časov veljaven enkratni model v zahodni (in ne le zahodni) književnosti, tudi ne zgolj verski. Ta pozornost na duhovno življenje, na skrivnost jaza, na skrivnost Boga, ki se skriva v jazu, je nekaj izrednega, nima predhodnikov in ostaja za vselej tako rekoč duhovni »vrhunec«. V Milanu se je Avguštin navadil – najprej z namenom, da bi si obogatil govorniško malho – poslušati prekrasne pridige škofa Ambrozija, ki je bil prej cesarski namestnik za severno Italijo. Afriški govornik je bil navdušen nad besedo milanskega škofa, pa ne le zaradi njegovih govorniških sposobnosti; predvsem so se njegovega srca vedno bolj dotikale vsebine. Velika težava s Staro zavezo – pomanjkanje govorniških figur in filozofskih višav – se je razrešila v pridigah sv. Ambrozija po zaslugi tipološke razlage Stare zaveze. Avguštin je dojel, da je vsa Stara zaveza pot proti Jezusu Kristusu. Tako je našel ključ za umevanje lepote in tudi filozofske

globine Stare zaveze; tako je razumel vso celoto Kristusove skrivnosti v zgodovini in tudi sintezo med filozofijo, razumnostjo in vero v Logos, v Kristusa, večno Besedo, ki se je učlovečila. In Bogu se je Avguštin izročal vsak dan, do konca svojega življenja: ko ga je napadla vročica, medtem ko so njegov Hipon že skoraj tri mesece oblegali napadalni

Pokojni
Anton Kočevar

Vandali, – pripoveduje prijatelj Posidij v Avguštinovem življenju – je prosil, naj z velikimi črkami prepíšejo spokorne psalme »in je dal pribiti liste na steno, da jih je lahko, ko je bil zaradi bolezni v postelji, videl inbral; in neprestano je pretakal grenke solze« (31,2). Tako so potekali zadnji dnevi Avguštinovega življenja. Umril je 28. avgusta 430, ko še ni dopolnil 76 let. Sveti Avguštin, prosi za nas in za našo župnijo v Stuttgartu!

Poročilo pripravil: Aleš Kalamar

Zvesti pomočniki župniku Kalamarju v Stuttgartu

GÖTEBORG

Velikonočno voščilo rojakom na Švedskem, doma in v zamejstvu

Kje so časi, ko smo Jožef Drolc, za njim pa tudi jaz s pomočjo naše novinarki, zdaj že pokojne Jasne Carlen, pripravljali voščila rojakom za božič in veliko noč na švedskem radiu? Kjer so zazvenele liturgičnemu času primerne slovenske pesmi, ki smo jih skupaj posneli z vinilnih plošč, kjer je včasih tudi še hreščalo, ampak smo bili ponosni, da je slovenska božična ali velikonočna pesem obiskala slovenske domove na Švedskem in jih naredila še bolj praznične.

V teh letih, kar obstaja Slovenska katoliška misija Göteborg na Švedskem, se je marsikaj spremenilo. Mnogo naših rojakov smo položili k večnemu počitku v tuji zemlji, ki pa je postala njihov zadnji dom. No, ne povsem, ker kot nam je zapel naš blaženi škof Slomšek: v nebesih sem doma, od tega ne sveta, kjer družba angelska se večno veseli, si mene tja želi, tam Jezus krono da, tam je moj pravi dom, kjer večno srečen bom. To

je pravzaprav tisto, kar izpovedujemo v apostolski veri: verujem v vstajenje mesa in večno življenje.

Vojne, naravne katastrofe, nesreče, umetno prekinjanje življenja ali abortus, milostna smrt ali evtanazija, samomori in vse druge oblike zanižanja 5. Božje zapovedi, govorijo o smrti in takšni ali drugačni obliki. Živimo v kulturi smrti.

Ampak. Jezus reče Marti in danes govori nam: »Jaz sem vstajenje in življenje. Kdor veruje v mene, bo živ, tudi če umrje; in kdor koli živi in veruje v mene, vekomaj ne bo umrl. Veruješ to?« »Dà, Gospod,« mu reče, »jaz verujem, da si ti Kristus, Božji Sin, ki mora priti na svet« (Jn 11,25-27).

Dragi rojaki, praznujmo praznik zmage življenja in dan vstajenja! Očistimo svoja srca starega kvasa in bomo opresno testo. Veselo Alelujo voščim!

Jubilant Roman Vertovec, Stockholm

Naš rojak v Stockholmu je v začetku meseca marca slavil 90-letnico bivanja na tem svetu. Že mnogo desetletij

je preteklo, kar ga je pot iz Vipavske doline pripeljala na Švedsko, kjer je pred 60 leti ustanovil Utländs Juridisk Byrå AB. Tako je uspešno združil praznovanje 150-letnice, kot je zapisal v vabilo na praznovanje v Stockholmu. Moralo je biti zelo veselo in na visoki ravni, saj je Roman mož, ki je poznan v švedski družbi, kar si je pridobil s svojim znanjem na področju prava ter kako pomagati ljudem v njihovih stiskah, problemih.

Roman je bil tudi eden tistih, ki so si v Stockholmu prizadevali za priznanje slovenske samostojnosti s strani kraljevine Švedske. Kot njegov prednik Matija Vertovec, slovenski duhovnik, zgodovinar, vinogradnik, astronom, strokovni pisec (1784–1851), je tudi Roman velik domoljub, ki se je v letih nastajanja slovenske države prizadeval na Švedskem za priznanje samostojnega bivanja slovenskega naroda v lastni državi.

Dragi slavljenelec Roman, mir, blagoslov in uspeh naj vam nakloni dobri Bog v nadaljnjem življenju. Hvala vam za vse, kar ste dobrega storili tudi za rojake ter za samostojno slo-

Jubilant Roman Vertovec iz Stockholma

vensko državo v odnosu do kraljevine Švedske.

Hvala Štefaničevima iz Stockholma, ki sta slavljencu Romanu v ime slovenskega duhovnika na Švedskem prenesla zahvalo za povabilo na praznovanje, čestitko in z njo tudi opravičilo, ker se ni mgel udeležiti tako visokega jubileja.

vaš Zvonko Podvinski

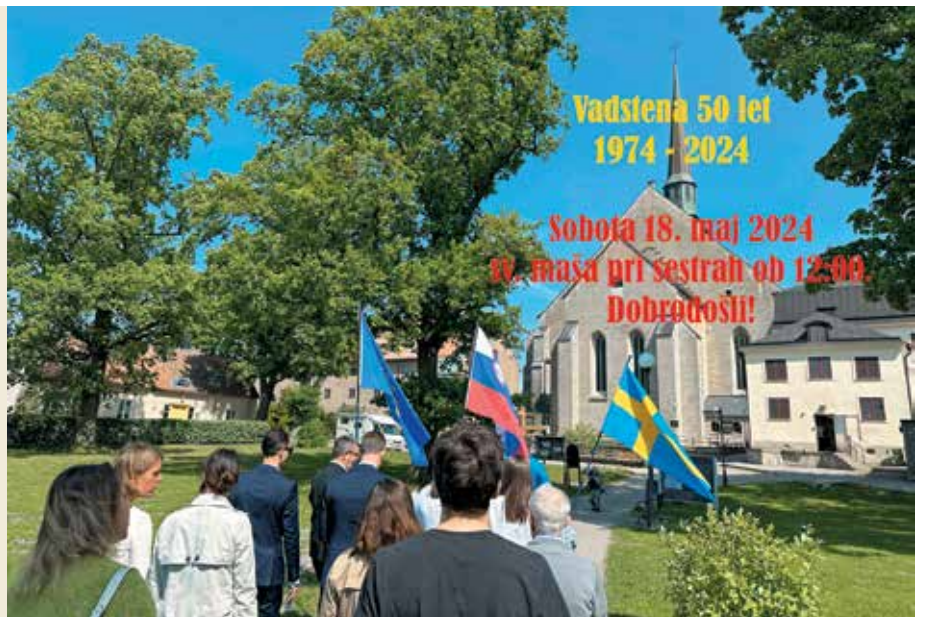
Vadstena 50 let
1974–2024

Binkoštna sobota, 18. maj 2024

Slovesno bogoslužje ob 12. uri
pri sestrah bo s somaševalci vodil škof
msgr. Anton Jamnik.

Pri sv. maši bodo prepevali člani VS Cantate Domino. Ansambel Javor bo poskrbel za slovensko vzdušje. Misijski pastoralni svet in pomočniki iz Göteborga, iz Köpinga in od drugod bodo poskrbeli za prijetno počutje kar se tiče hrane in pijače.

Slovenska zveza, vsa slovenska društva in posamezniki, vabljeni na zlati jubilej vaših vseslovenskih romanj in srečanj v Vadstenu!

Vadstena 2024, vabilo rojakom in dobrodošlica vsem romarjem

Njegova suknja – Dvajseto poglavje

»U bogi Gaj,« je vzdihnila Julija. »Tako rad zapade kakšnemu vplivu in tako je osamljen! Obzirna moraš biti z njim. Mislim, da Diano resnično ljubi. In ta zveza bi ne bila slaba. Gal je pri vojski zelo priljubljen. Kdor je dober z Galom, si je dober z vojsko, če naj zasede moj sin prestol, mora računati z legijami. In sama si videla, da je cesar v Diano tako zagledan, da bi princu poroka z njo precej verjetno utrdila prestol.«

»A Diana ga sovraži, to lahko vsakdo vidi.«

»Ker si domišlja, da ljubi ponorelega Galijevega sina. To bo že prebolela.« Pomenljivo je pogledala

Celijo. »Nikar se ne trudi, da bi zanikala, da je Marcel zgubil pamet.« Po teh besedah je Julija obiskovalko poljubila in nakazala, naj odide.

Celija si je obrisala ustnice in se vrnila v Jupitrovo vilo, kjer se je pravkar zbirala družba, da bi jo odnesli na cesarsko ladjo. Še vedno je upala, da se bo princ ob vrnitvi pokesal svoje neotesanosti in ji spet vrnil naklonjenost.

»Kje pa je princ?« je vprašala teto Lavilo Sejanovo.

»Ne bo se peljal z nami,« je odvrnila Lavila, ki ni mogla čisto zakriti škodoželjnega veselja. »Nekaj časa bi bil še rad z Diano.«

»Zaradi mene naj jo kar ima,« se je razvnela Celija.

»Nikar ne bodi o tem tako prepričana,« jo je svarila Minia, Lavilina mlajša sestra, zraven sedeča Oliva Varova pa je dodala: »Diana čaka na vrnitev Marcela Galia.«

»S tem si bo pa pomagala. Marcelu se je zmešalo. Zato so ga morali poslati v tujino.«

»Nesmisel,« je odbila Lavila. »Cesar ga je poslal poizvedovat. Mar misliš, da bi za tako nalogo izbral norca?«

»Od kod pa to sploh veš, Celija?« je vprašala Olivija.

»Od cesarice, sama mi je povedala.«

»Prav zato tega še zdaleč ne verjamem,« je mirno dodala Lavila. »Rada bi vedela, kaj ima za bregom, da stresa take novice. Gotovo nič dobrega. Marcela imam prav rada in Diano tudi. Ne, tega ne verjamem.«

Sredi popoldneva je pristala ladja z Marcelom in Demetrijem na otoku. Dan je bil lep. Marcelu se ni zdel Neapeljski zaliv še nikoli tako moder. Demetrij je ostal v pristanišču, da bi poskrbel za prtljago, Marcela pa so odnesli po marmornatih stopnicah in zavitih poteh proti Jupitrovi vili. Občudoval je izbrano lepoto stavb. Čeprav se mu meša, je cesar vendarle umetnik.

Ko so dospeli na vrh, je zableščalo pred njim v junijskem soncu vse čudežno cesarjevo mesto. Po vrtovih so se sprehajali suhljati, sivi modrijani in stari, zavaljeni svečeniki, spet drugi so se potikali s povešenimi glavami in z rokami na hrbtu med vrstami dreves. So mar vsi cesarjevi svetovalci sami stari ljudje? Marcel se je zazdel sam sebi ostarrel, ko je pomislil, da bi se moral pomešati med družčino.

Ko je opazil, da mu ni treba razlagati, kaj tukaj počne, je bil prijetno presenečen. Komaj je povedal ime, že so se odprla vsa vrata in cesarjev telesni strežnik ga je pokorno pozdravil.

Cesar pravkar počiva, a takoj mu bodo sporočili, da je tribun prišel. Naj bo tako dober in odide v sobane, ki so zanj pripravljene.

»Ali me pričakujejo?« je poizvedoval Marcel.

»Seveda, gospod,« je zagotavljal Nevij. »Cesar je zvedel, da se je tribun vrnil v Rim.«

Stanovanje, ki mu je bilo odkazano, je bilo bogato opremljeno in je imelo lastno stebrišče. Polducata Nubijcev mu je spretno pripravilo kopel; neki Makedonec je prinesel steklenico vina, za njim pa je prišel drug z izbranim sadjem v srebrni skledi.

Ta sijajni sprejem je daleč preseagal vse, kar bi po svojem položaju lahko pričakoval. Stvar mu je laskala, vzbujala pa je tudi pomisleke. Medtem je prišel tudi Demetrij in Nevij je sporočil:

»Kadar bo tribunu všeč, ga bo sprejela Galova hči na vrtu svoje vile.«

Marcel je hotel biti sam, zato je odklonil spremljevalce, le pot so mu pokazali. Dianina vila! Kaj le naj Diana počne z vilo na Capriju? Se je ta muha porodila v glavi cesarskega starca?

Preden je prišel do stavbe, je postal, da bi si jo ogledal. Bila je sicer velika, a se ni zdela nerodna in težka in dorski stebri so bili lahkotni, kiparski okras pa prijeten in okusen, da se je človeku zdelo, kakor bi stal pred veliko hišo za lutke.

Stražar ga je popeljal skozi prazen atrij, katerega modri oboki so bili posejani z zlatimi zvezdami, nato pa skozi stebrišče proti senčnici na južnem robu planote. Ko je stražar odstopil, je Marcel veselo pohitel naprej.

Diana se je naslanjala na marmornato ograjo in zrla na morje. Ko se ji je bližal, se je počasi obrnila in se zastrmela vanj s široko odprtimi očmi. Nehote si je pritisnila hrbet roke na ustnice in Marcel je takoj zaslutil, kaj se v njej dogaja: tesnobno se je spraševala, če je Marcel spet stari Marcel in če ne

bo njuno snidenje po tolikem času le prisiljeno. Marcel ni utegnil opazovati n drobnosti njene bele in škrlatne obleke, ostrmel pa je nad njeno čudovito postavo. Diana mu je živela v spominu kot lepo dekle in pogosto se je spraševal, če njene podobe ne olepšuje. Zdaj pa je stala pred njim še vse bolj ljubka, kot si jo je bil predstavljal. Sreča trenutka mu je sijala iz oči.

Počasi se mu je bližala, visoka, skoraj kraljevska postava v beli obleki; ustnice so se ji razprle v nasme in zaupno, vendar še lahno vprašujoče mu je ponudila roke.

»Diana!« je vzkliknil. »Diana, najdražja!« Zavzel jo je gledal.

»Si se mi res vrnil, Marcel?« je tiho vprašala.

Prižel jo je k sebi in ni se upirala. Mehko ga je božala z roko po licih. Nato je zaprla oči in Marcel jo je nežno poljubil. Ko se je dotaknil njenih ustnic, mu je vrnila poljub tako prostodušno in toplo, da mu je skoraj počilo srce. Dolgo sta tako stala in oba sta bila zelo prevzeta.

»Več ... več si mi kot vse na svetu,« je goreče šepetal.

Diana je globoko dihala in se še tesneje privila k njemu. Nato se mu je trepetaje izvila in se s smejočimi se očmi zazrla v njegove.

»Sediva,« je rekla mehko. »Mnogo se morava pomeniti.« Tudi glas ji je dozorel; zvenel je zvočno in globoko.

Sedla sta na marmornato klop, odkoder je bil lep razgled na morje. Diana ga je zaskrbljeno pogledala.

»Si že bil pri cesarju?« je vprašala. Ko je raztreseno odkimal, kot bi bilo to najmanj pomembno na svetu, je mirno nadaljevala: »Skoraj bi si želela, da bi ti ne bilo treba govoriti z njim. Saj veš, kako živahno domišljijo ima in kako hlepi po čarovnijah in nenavadnih zgodbah, govorici zvezd in rotnju duhov. Zadnji čas ga je to kar obsedlo, zdravje pa mu zelo peša. Samo o nenaravnih stvareh bi govoril.«

»Se prav nič ne čudim,« je rekel Marcel in segel po njeni roki.

»Včasih,« je nadaljevala zamolklo, kar ji je vsako besedico po svoje pobarvalo, »včasih si beli s tem po cele noči ubogo, sivo glavo, čuden zbor modrijanov pa sedi okoli njegove postelje in pleteniči dolge govore, ki jih poslušajo, kakor bi bila to njegova sveta dolžnost.«

»Morda se pa pripravlja na smrt,« je pripomnil Marcel.

Diana je prikimala. »Nestrpno te je pričakoval, Marcel. Morda misli, da mu boš povedal kaj novega. Ti starci,« prezirljivo je zamahnila, »ga spravljajo v obup. Prav nasilni so. Grozni stari Dodinij, eden od vedeževalcev, je med vsemi najhujši. Ob vsakem ščipu zakolje ovco, nekaj abotno zaklinja in nato trdi, da se mu je nekaj razodelo. Kako, ne vem.«

»Mislim, da preiskuje drobovje, če neki vzel v njem kaže proti vzhodu, pomeni to, Da' in vedeževalec dobi za to petsto sestercev.«

»No, vseeno kako in kaj, vsekakor umazani, stari Dodinij prerokuje. Pravijo, da je doslej enkrat le pravo pogodil, ko se je pripravljalo k nevihti.«

»Morda je čutil v kosteh?«

»Popoln dvomljivec si, Marcel. Tem svetim možem se ni dovoljeno posmehovati. Dodinijeva najboljša prerokba je bila tisti dan, ko se je razneslo, da je umrl stari Anea Seneka, on pa je trdil, da Seneka še živi. Skazalo se je, da je zajel Seneka

le smrti podoben spanec, iz katerega se je nato prebudil.«

»Ali se ti ne zdi, da bi bil lahko Dodinij Seneka podkupil, naj se naredi mrtvega?« se je zasmejal Marcel.

»Ljubi moj, če bi se bil sivolasi pesnik že s kom ukvarjal, potem se gotovo ne bi s takim tepcem, kot je Dodinij.« Obraz se ji je zresnil. »Pred desetimi dnevi je trdil, da mu je bilo razodeto, da bo cesar večno živel. Tiberij o tem še ni popolnoma prepričan, zakaj povezano je še z marsičim drugim. A stvar se mu nenavadno vrtinči po glavi in sleherno jutro kliče Dodinija k sebi. Zviti, stari lisjak pa trdi, da je to resnica, o kateri ni mogoče dvomiti. Ali ni grozno, da cesarja v njegovih zadnjih dneh tako mučijo, namesto da bi ga pustili v miru umreti?«

Marcel je brez zveze prikimal, ne da bi pogledal Diano.

»Včasih me od sramu kar mrzlo in vroče spreletava, ker moram živeti med takimi ljudmi, ki se rede le od goljufije! Na tem norem otoku ne slišiš drugega kot same gole nesmisle, ob katerih ti gredo lasje pokonci in jim pameten človek niti za trenutek ne more pritrditi. In pri vsem tem hoče Dodinij klecavega, starega cesarja prepričati, da bo večno živel!«

Marcel je zrl molče na morje; nato se je obrnil k Diani in jo objel okoli ramen.

Ni se mu umaknila, marveč je govorila naprej: »Ne vem, Marcel, kaj misliš cesarju povedati, vem pa, da boš pošten. Vprašal te bo, kaj misliš o tej Dodinijevi domisllici in zelo boš moral paziti, kaj boš odgovoril.«

»Kaj mi svetuješ?«

»Mislim, da boš že našel pravi odgovor. Tiberij je starec, ki je sam sebe preživel. Bili pa so časi, ko je bil pogumen in močan, ko je bil še poln sile in je imelo njegovo življenje še vsebino. Tedaj se smrti ni bal. Morda bi ga lahko spomnil na to?« Diana je risala s koncem prsta po Marcelovi lahti. »Zakaj naj bi si trudni, stari mož želel večnega življenja? Vesel naj bo, če lahko odvrže breme, uide vsem tem dvorjanom, spletkarjem in puhloglavim prerokom in utone v pozabo.«

Marcel se je sklonil in jo poljubil na ustnice in njen topli odmev ga je spreletel kot ogenj.

»Ljubim te,« je strastno zašepetal.

»Potem pa me odpelji proč od tod. Nekam, kjer ni norcev, kjer nihče ne govori o nevidnih rečeh, kjer ne vprašujejo za preteklost in prihodnost, marveč žive v sedanjosti!« Stisnila se je k njemu. »Tiberij hoče, naj živim tukaj, zato zida to grozno vilo. Ne morem ostati tu! Kratko malo, ne morem! Tu bom znorela!« Glas ji je trepetal; ustnice mu je pritisnila prav k ušesu: »Daj, pojdiva takoj. Ali bi ne mogla podkupiti kakega kapitana, da bi naju vzel na ladjo?«

»Ne, ljuba moja. Odpeljal te bom, a ne kot begunec. Počakala bova na pravi trenutek, ne bova šla v pregnanstvo.«

»Zakaj ne? Hišica daleč, daleč proč, z vrtičkom, ob vodi, kjer bova lahko živela v miru.«

»Vablivo zveni. A kmalu bi se počutila osamljeno in stožilo bi se ti po domu. In jaz ... jaz imam pomembno nalogo, ki je v mirnem domku sredi vrtička ne morem spolniti. Končno pa morava misliti tudi na najine domače.«

Diana se mu je izvila iz objema. »Torej bom potrpekla, a ne čakaj predolgo. Tu nisem varna.«

Se nadaljuje

Jezus je vstal, foto: Tatjana Splichal

MALO ZA ŠALO

Otroci iz prvega razreda so šli na plavanje. Vsi so veselo čofotali po vodi, le Andrej je sedel ob robu bazena.

»Zakaj ne greš v vodo?« ga je vprašal učitelj.

»Nisem več žejen.«

Oče sprašuje malega Tinčka:

»Si bolj želiš brata ali sestro?«

»Raje bi imel brata.«

»Zakaj?«

»Sestra daje injekcije.«

Ob reki sedi ribič, približa se mu fantič.

»Kaj lovite, gospod?«

»Ribe.«

»Katere?«

»Postrvi in lipane.«

»Koliko ste jih že ujeli?«

»Nobene.«

»Kako pa potem veste, katere lovite?«

Tončka so poslali po zdravnika.

»Gospod doktor, moja sestra ima temperaturo.«

»Ali je visoka?«

»Skoraj za eno glavo je višja od mene.«

»Miha, zakaj si udaril Marka?«

»Ker me je on nazaj.«

Ob cesti ima mlada dama parkiran avtomobil. Havba je odprta in ona opazuje notranjost.

Mimo se pripelje mlad fant, se zaustavi in vpraša: »Kaj je, a se je pokvaril?«

Ona: »Ne, ne. Rojstni dan imam in piham v svečke!«

Dva Gorenjca sedeta k mizi pred brunarico na smučišču, iz nahrbtnikov potegneta vsak svoj sendvič in pivo in hočeta začeti jesti. Prihiti natakar in ju opozori na napis na brunarici: Prepovedano jesti lastno hrano in piti lastno pijačo. Gorenjca pogledata napis, se spogledata, med sabo zamenjata sendviča in pivo in mirno začneta jesti.

»Kilo jabolk, prosim.«

»Zelenih ali rdečih?«

»Ni važno, itak jih olupim.«

KRIŽANKA

KRIŽANKA 2404	NARODNO ZABAVNI ANSAMBEL	KRALJ ŽIVALI	VRELEC BREZ VR	KNJIŽEVNIK, PISATELJ	PREKLIC, ODPRAVA	MESTO NA POLOTOKU KRIM	AMPER	VRČU PODOBNA POSODA ZA VINO	OTMAR ČRNILOGAR	4. ČRKA ABECEDE
KLIC VESELJA								GORA NA ŠTEJERSKEM SKARIŠANO MOŠKO IME		
PRAZNIK VSTAJENJA (1. BESEDA)							PR. VSTAJENJA (2. B.) 15. ČRKA ABECEDE			MESTO OB SOČI
ORIENTACIJSKI STOLP ZA LADJE									KALIJ ZELIŠČNA PIJAČA	
ELEKTRIKA		STOTIN KOROŠKI POLITIK JANKO					PLAZILEC BREZ NOG PRITRDLJENICA			
NANTI OLIP			GL. MESTO SAUD. ARAB. IZ LESA				INDUSTR. RASTLINA ZAGOZDA			
IGLAST						ANTON KOROŠEC SAMSKA		JANŠA ANTON GLAGOLNIK OD KLICATI		
NERODEN ČLOVEK						LUKA KNAPEL MESTO V DALMACIJI			LUKSEMBURG MAJHNO OKNO	
 IVAN SIVEC SPOROČILO, OBVESTILO				DATILO ZA GOD RAZTOPINA ZA ZAŠČITO						VZKLIK PRI SPOZNAVANJU
DOMAČA ŽIVAL					VELIK STRAH, ZMEDA PREKLA					
PREDZADNJA ČRKA ABECEDE		NACIJA IVAN CANKAR					POVEZAVA OBRATNIKOV DOBA, OBDOBJE			
NIKEJ			SKUPINA POTNIKOV OGRAJEN PROSTOR							
SKRAJŠANO MOŠKO IME				SLOV. PRIIMEK URAN						MOŠKO IME
NORVEŠKA		HRIB PRI VN. GORICAH PTICA UJEDA					KJER MUCEK			
ISR				AEM RUPAR IVAN				ŠPANIJA KRALJ IVAN		KISIK KOROŠEC ANTON
SHAKESPEAROVA DRAMA KRALJI					NAR. UNIV. KNJIŽNICA 15. ČRKA ABECEDE			KRŠKO JUG		
DELOVNI PROSTOR V ZDRAVSTVU										

REŠITEV KRIŽANKE št. 2403

KRIŽANKA 2403	DEJANJE SKAKALCA NA TEMI	ILEN 2. LO. PRISTAJNI MOŠKOVIM	ŠPANSKI NAVLAŠKI VOZEL NA TEMAH	PRIZNAVA NE BODA	GAŠKA MUŽA PASOŠIVA	MOŠKO IME	20. ČRKA ABECEDE	DRUŠTVO OBEŠANJE OB LAJU	ŽENSKO IME	NOŠAN VISA	NEPOMBT. PROSTOR MOŠKA IME		
NAS JEZIK	S	L	O	V	E	N	Š	Č	I	N	A		
NEVARNI BOLEZEN	K	O	L	E	R	A		MOČNA KARTI. VELIKA OŠKVA	A	D	U	T	
ODRANJENI POSEB	O	P	E	R	A	C	I	J	A		R		
KOVAČ ANTON	K	A	T	E	N	A		OŠKVI DOKA		M	I		
 TONE KRALJ POLJESKA BODA	P	T	K		O			SPOROČILO POSEBE SKAKALCA PREC.		D	N	O	
ŽENSKO IME	M	A	R	A		N	I	K	D	O			
NEENARO. NEBEN. UTRIP SRCA	A	R	I	T	M	I	J	A		K	K		
12. ČRKA ABECEDE	K	ZALTA KOTANJA TRZBU						ZACEMBA BREZTELE. SNO BITE		S	O	L	
 KALIJ ANTONIJE IME ZA PITU	K			ŠPANIJA HAESEF. PNI VEJENJU		AMPER. APT		BRIL. PRIL. CESA OJANA ŽENSKO IME		D	I	O	
ROSA SPOROČILA	P	O	Š	T	A			BAKAV TIVOR. ISELEZI ZA PROKANO		T	U	M	O
SEVA SEVA	E	V	A		P	R	E	H	O	D			
BUŠKI POSITELI	T	O	L	S	T	O	J			N	E	K	
DREVENA VISTA	O	R	E	H		B	A	S		R	R		
VANADU	V	GLOBOKA NEJAVNI. VELEA NARODNOV						OBLONSK. MARTA. ČRANJE		O	M	Š	
IVAN JAVNI	I	Z	D	N				DREVENA. RED ZA ANEIGA GLOVSKA. KISIK		O	B	R	O
PRIPADNI. SLOVANSKI. GA PLEMENA	A	N	T		P	O	R	E	K	L	O		